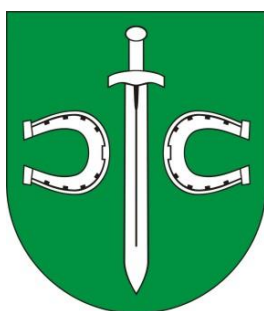

Załącznik do Uchwały Nr XXX/206/2013

Rady Gminy Pruszcz z dnia 29 marca 2013r.

Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Pruszcz
na lata 2013-2020

2013

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	4
1. STRUKTURA STRATEGII	4
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	6
3. OCENA WDROŻENIA STRATEGII OBOWIĄZUJĄCEJ DO 2012 ROKU	19
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA.....	22
1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY	22
2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	22
3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	23
4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	24
5. SYTUACJA GOSPODARCZA.....	25
6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY	27
7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	30
8. BEZDOMNOŚĆ.....	32
9. EDUKACJA	33
10. KULTURA	34
11. SPORT I REKREACJA	36
12. TURYSTYKA	36
13. SYTUACJA DZIECKA.....	37
14. OCHRONA ZDROWIA	43
15. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	45
16. POMOC SPOŁECZNA	46
17. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	56
18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	58
19. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO	61
20. SEKTOR POZARZĄDOWY	69
21. ANALIZA SWOT	72
22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY.....	79
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	80
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	80
2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI.....	96
3. PROGRAMY I PROJEKTY	96
IV. UWAGI KOŃCOWE	104
SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW	105

WSTĘP

Samorządy lokalne działające w warunkach gospodarki rynkowej, cechującej się dużą dynamiką zmian i niepewnością co do ich kierunków, muszą posiadać zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń, jak i dostrzegania pojawiających się szans. W takich warunkach istotnego znaczenia nabiera zarządzanie strategiczne, które, oparte na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych, umożliwia dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu. Na poziomie zarządzania lokalnego (gminnego), w zakresie polityki społecznej, podstawową rolę wśród tego typu planów pełni strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązywania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych. Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Niniejsza strategia została opracowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pruszczu przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, kościoła, mieszkańcy gminy oraz eksperci.

Dokument ma charakter kilkuletni; został przygotowany na lata 2013-2020. Jest zgodny z założeniami odnoszących się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pruszcz składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu. Obejmuje również ocenę stopnia wdrożenia strategii obowiązującej w poprzednim okresie programowania.

Część diagnostyczno-analityczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet, skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy). Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

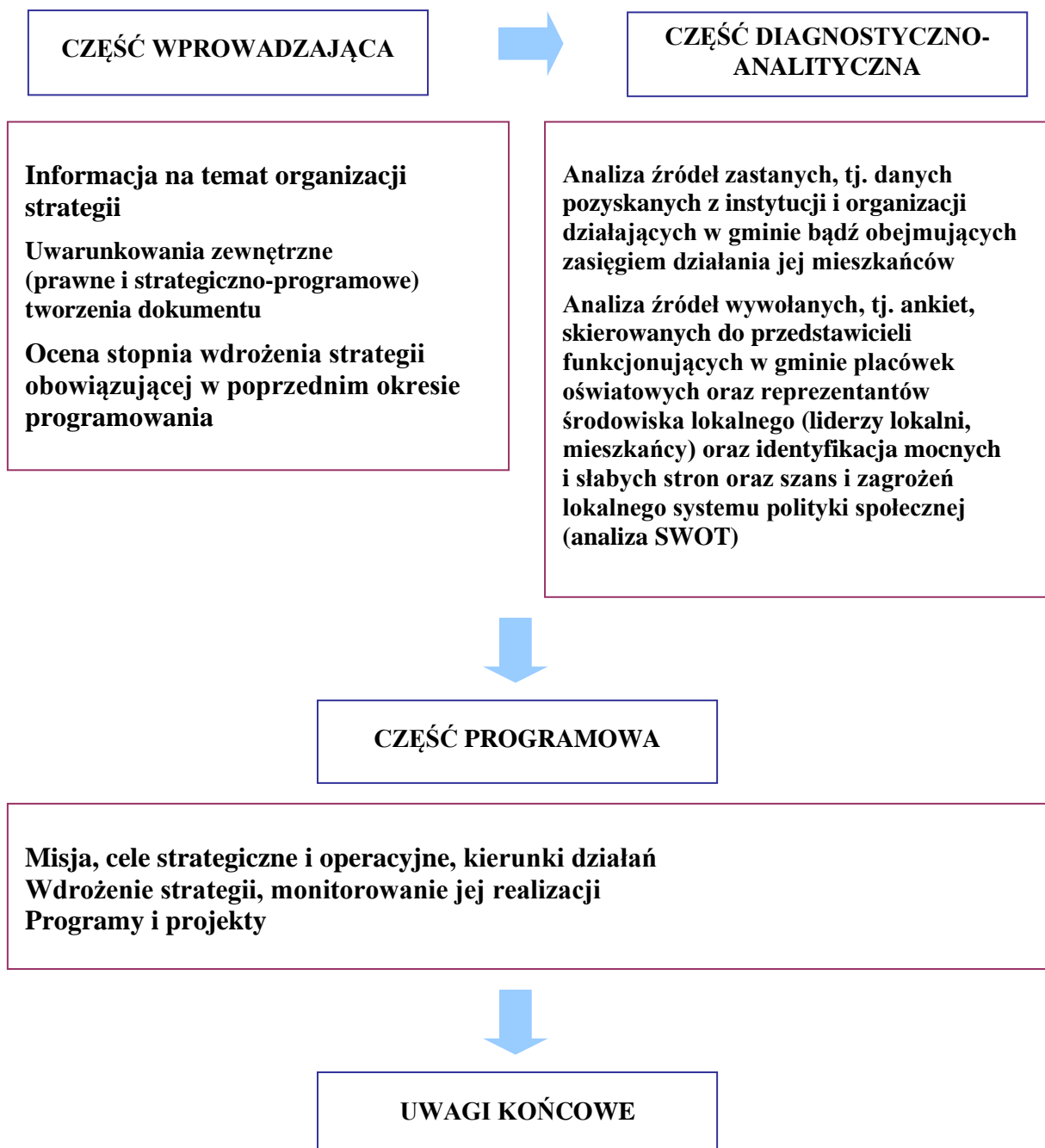
- Infrastruktura techniczna;
- Komunikacja i transport;
- Demografia;
- Gospodarka;
- Rynek pracy;
- Zasoby i warunki mieszkaniowe;
- Bezdomność;
- Edukacja;
- Kultura;
- Sport i rekreacja;
- Turystyka;
- Sytuacja dziecka;
- Ochrona zdrowia;
- Bezpieczeństwo publiczne;
- Pomoc społeczna;
- Sytuacja osób niepełnosprawnych;
- Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie;
- Działalność organizacji pozarządowych.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań. Ponadto przedstawione są ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu oraz prowadzenia

monitoringu jego realizacji. Dla realnej oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych. Część programowa zawiera także omówienie projektów zaproponowanych przez przedstawicieli instytucji gminy i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej.

Poniższy diagram prezentuje strukturę Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pruszcz.

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

2.1. PODSTAWY PRAWNE

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 182), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zmianami),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 ze zmianami),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149 poz. 887 ze zmianami),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 ze zmianami),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7 ze zmianami),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zmianami).
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485 ze zmianami),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 ze zmianami),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 ze zmianami),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zmianami),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71, poz. 734 ze zmianami),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zmianami).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pruszcz jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata z obecnych 69% do co najmniej 75%,
- osiągnięcie poziomu inwestycji w działalności badawczo-rozwojowej równego 3% PKB, przede wszystkim poprzez poprawę warunków inwestowania w B+R przez sektor prywatny i opracowanie nowego wskaźnika umożliwiającego śledzenie procesów innowacji,
- ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r. lub, jeśli pozwolą na to warunki, o 30%,
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%,
- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%,
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „**Unia innowacji**” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „**Młodzież w drodze**” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „**Europejska agenda cyfrowa**” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „**Europa efektywnie korzystająca z zasobów**” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „**Polityka przemysłowa w erze globalizacji**” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu „**Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia**” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej

i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „Europejski program walki z ubóstwem” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,

- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorzady terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (Narodowa Strategia Spójności 2007-2013)

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie (Narodowa Strategia Spójności 2007-2013) służą realizacji priorytetów polityki spójności Unii Europejskiej, integrując je z priorytetami polskimi i uwzględniając zapisy odpowiadającego na wyzwania zawarte w Strategii Lizbońskiej Krajowego Programu Reform. Dokument stanowi podstawę do programowania interwencji Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności.

Celem strategicznym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Cel ten będzie osiąganym poprzez realizację następujących horyzontalnych celów szczegółowych:

1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa.
2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej.
3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski.

4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług.
5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.
6. Wyrównywanie szans rozwojowych.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Najważniejszym instrumentem finansowym polityki społecznej Unii Europejskiej jest Europejski Fundusz Społeczny. Finansuje on działania państw członkowskich w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i rozwoju zasobów ludzkich w celu osiągnięcia spójności gospodarczej i społecznej oraz wysokiego poziomu zatrudnienia. Zgodnie z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (NSRO) całość interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce na lata 2007-2013 została ujęta w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Jego celem jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie budowy struktur administracyjnych państwa.

Problematyka integracji społecznej została ujęta w dwóch priorytetach tego Programu, tj. w realizowanym na poziomie centralnym priorytecie I „Zatrudnienie i integracja społeczna” oraz w realizowanym na poziomie regionalnym priorytecie VII „Promocja integracji społecznej”. W ramach tych priorytetów przewidziano następujące działania odnoszące się do problematyki integracji społecznej:

- 1.2. Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej,
- 1.3. Ogólnopolskie programy integracji i aktywizacji zawodowej,
- 7.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji,
- 7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej,
- 7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji.

Pośrednio dla problematyki integracji społecznej istotne jest również wyznaczone w ramach Priorytetu V – Działanie 5.4 „Rozwój potencjału trzeciego sektora”.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020 jest dokumentem, który określa cele polityki rozwoju prowadzonej w regionie, w tym polityki społecznej. W jej ramach sformułowano cel nadrzędny („Poprawa konkurencyjności regionu i podniesienie poziomu życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”) oraz wyznaczono 3 priorytetowe obszary działań: 1. Rozwój nowoczesnej gospodarki, 2. Unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu, 3. Rozwój zasobów ludzkich.

Założenia polityki społecznej ujęto głównie w ramach priorytetowego obszaru działań 3. Rozwój zasobów ludzkich.

Działanie 3.1. Budowa społeczeństwa opartego na wiedzy.

3.1.1. Zwiększenie roli szkolnictwa wyższego w rozwoju regionu.

3.1.2. Poprawa efektywności kształcenia.

3.1.3. Dostępność edukacji dla dorosłych.

3.1.4. Wyrównywanie szans edukacyjnych młodzieży.

Działanie 3.2. Budowa kapitału społecznego.

3.2.1. Wspieranie rozwoju sektora organizacji pozarządowych.

3.2.2. Budowa partnerstwa publiczno-społecznego.

Działanie 3.3. Promocja zatrudnienia osób pozostających bez pracy lub zagrożonych jej utratą.

3.3.1. Rozwój zatrudnienia osób bezrobotnych.

3.3.2. Przeciwdziałanie bezrobociu osób zagrożonych utratą pracy w rolnictwie oraz sektorach mających problemy z dostosowaniem się do potrzeb rynku pracy.

Działanie 3.4. Promocja i profilaktyka zdrowia.

3.4.1. Edukacja zdrowotna społeczeństwa.

3.4.2. Promocja aktywności sportowo-rekreacyjnej.

3.4.3. Powszechna, wczesna diagnostyka medyczna, profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień.

Działanie 3.5. Integracja społeczno-zawodowa i bezpieczeństwo ludności.

3.5.1. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.

3.5.2. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych.

3.5.3. Poprawa stanu bezpieczeństwa ludności.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 jest jednym z 16 programów regionalnych dla realizacji Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 i Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007–2013 (Narodowej Strategii Spójności) w zakresie polityki wzrostu konkurencyjności i wyrównywania szans rozwojowych planowanych przez samorządy województw.

Dokument jest podstawowym instrumentem realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020. Strategia programu jest w pełni spójna z założeniami rozwoju przyjętymi w Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015, celami Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia, a także z celami Strategicznych Wytucznych Wspólnoty i odnowionej Strategii Lizbońskiej oraz z priorytetami Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w latach 2007-2013.

Program zawiera diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podsumowaną analizą SWOT, informację o wsparciu finansowym zewnętrznym dla województwa, w tym ze środków przedakcesyjnych, funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, strategię rozwoju regionu oraz osie priorytetowe jej realizacji, plan finansowy programu oraz system jego wdrażania.

Uznano, iż cel główny Programu („Tworzenie warunków dla poprawy konkurencyjności województwa oraz spójności społeczno-gospodarczej i przestrzennej jego obszaru”) będzie realizowany poprzez cele wyznaczone w ramach 8 osi priorytetowych:

1. Rozwój infrastruktury technicznej,
2. Zachowanie i racjonalne użytkowanie środowiska,
3. Rozwój infrastruktury społecznej,
4. Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego,
5. Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw,
6. Wsparcie rozwoju turystyki,
7. Wspieranie przemian w miastach i w obszarach wymagających odnowy,
8. Pomoc techniczna.

Celami osi priorytetowej 4. Rozwój infrastruktury społecznej są: poprawa jakości i dostępności usług społecznych poprzez inwestycje w infrastrukturę społeczną (edukacyjną, zdrowia, pomocy społecznej, kultury), w tym dla osób niepełnosprawnych, oraz ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2007-2015

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2007-2015 jest dokumentem, dzięki któremu możliwe jest planowanie rozwoju polityki społecznej na terenie powiatu świeckiego oraz podejmowanie działań na rzecz poprawy zaspokojenia potrzeb jego mieszkańców, w szczególności tych, których dotyczą problemy społeczne.

Strategia jest zorientowana głównie na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną na terenie powiatu oraz instytucjami wspierającymi w takich obszarach, jak: edukacja, służba zdrowia i sądownictwo.

Na podstawie zawartej w dokumencie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej w powiecie, w tym występujących na jego terenie problemów społecznych, identyfikacji zasobów pomocy społecznej oraz analizy SWOT, wyznaczono cel główny („Doskonalenie systemu pomocy społecznej w celu stworzenia odpowiednich warunków życia dla rodziny, jej powstania, prawidłowego funkcjonowania i spełniania przez nią wszystkich ważnych społecznie ról”) oraz poniżej przedstawione cele strategiczne i operacyjne.

1. Wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych:
 - zwiększenie dostępu do edukacji, pracy, usług i świadczeń,
 - rozbudzenie społecznej świadomości, wspieranie i kreowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności,
 - rehabilitacja osób niepełnosprawnych i zapobieganie pogłębianiu się niepełnosprawności,
 - wyrównywanie poziomu usług socjalnych, medycznych i innych form wsparcia.
- 1.1. Polepszenie warunków życiowych osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w urzędach, instytucjach świadczących pomoc na rzecz osób niepełnosprawnych, placówkach ogólnodostępnej służby zdrowia oraz placówkach oświaty i pomocy społecznej.
- 1.2. Stworzenie warunków do aktywizacji zawodowej i przeciwdziałania skutkom bezrobocia wśród niepełnosprawnych.
- 1.3. Opracowanie bazy danych o osobach niepełnosprawnych i centrum informacji.
- 1.4. Stworzenie możliwości uczenia się i rozwoju każdego dziecka niepełnosprawnego w integracyjnej grupie przedszkolnej i klasie szkolnej (wczesna integracja).
- 1.5. Prowadzenie działań edukacyjnych uczniów oraz rodziców, opiekunów uczniów pełnosprawnych w zakresie rozumienia potrzeb osób niepełnosprawnych i przestrzegania ich praw.

- 1.6. Organizowanie procesu kształcenia uczniom niepełnosprawnym dostosowanego do indywidualnych możliwości.
- 1.7. Promocja nowoczesnych technologii umożliwiających kształcenie zawodowe osób niepełnosprawnych.
- 1.8. Stworzenie możliwości pracy dla osób niepełnosprawnych w każdej gminie powiatu świeckiego, zwalczanie dyskryminacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy.
- 1.9. Stworzenie możliwości korzystania z rehabilitacji, opieki zdrowotnej i poradnictwa przez osoby niepełnosprawne.
- 1.10. Zorganizowanie systemu działań wspierających dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
- 1.11. Tworzenie możliwości aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu lokalnej społeczności.
- 1.12. Zapewnienie osobom starszym godnych warunków życia i opieki poprzez wykształcenie aktywnych postaw życiowych, tworzenie klubów, grup wsparcia, uczestnictwa w zajęciach Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
- 1.13. Uruchomienie dziennego domu pobytu dla osób w wieku podeszłym, środowiskowego domu pomocy społecznej psychicznie chorych.
- 1.14. Opracowanie i rozpowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych.
2. Wsparcie rodzin, opieka nad dzieckiem i rodziną.
 - 2.1. Zapewnienie profesjonalnej pomocy w postaci poradnictwa specjalistycznego rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, uzyskanie stałej bazy lokalowej na hostel.
 - 2.2. Utworzenie centrum integracji społecznej – ograniczanie zjawiska wykluczenia społecznego, przygotowanie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym oraz osób niepełnosprawnych do wejścia na rynek pracy – reintegracja zawodowa i społeczna.
 - 2.3. Rozwój klubów integracji społecznej w gminach powiatu – specjalistyczne poradnictwo, samopomoc i roboty publiczne.
 - 2.4. Pomoc w kontynuacji nauki i znalezieniu pracy osobom usamodzielnianym poprzez poradnictwo, pracę socjalną.
 - 2.5. Wczesna profilaktyka rodzin, kompensacja potrzeb dzieci w szkole i środowisku, tworzenie i rozwijanie różnych form terapii dzieci i młodzieży, inicjowanie samopomocowych form wspierania rodziny.

- 2.6. Stworzenie odpowiednich warunków do życia i rozwoju dzieciom i młodzieży pozbawionych opieki rodzin naturalnych (działania ukierunkowane na wszechstronną opiekę nad dzieckiem pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej oraz niedostosowanym społecznie; pomoc socjalna, psychologiczna w kierunku szybkiego powrotu dziecka do rodziny naturalnej, wspieranie rodzin w funkcjach wychowawczych poprzez poradnictwo rodzinne oraz systemową terapię rodzinną).
- 2.7. Tworzenie rodzinnej opieki zastępczej – zawodowe rodziny wielodzietne, specjalistyczne, pogotowia rodzinne, promowanie idei rodzicielstwa zastępczego.
- 2.8. Utworzenie bazy danych kandydatów na rodziców zastępczych.
- 2.9. Współdziałanie w tworzeniu bazy ośrodków wsparcia dziennego, wspieranie inicjatyw młodzieżowych.
- 2.10. Edukacja publiczna – informowanie społeczeństwa o możliwościach szukania pomocy psychospołecznej i prawnej poprzez rozpowszechnianie ulotek, plakatów, informatorów, zamieszczanie informacji w lokalnej prasie, radio, telewizji.
- 2.11. Wszechstronna oferta edukacyjna dla dorosłych, organizacja szkoleń i przekwalifikowań.
- 2.12. Poprawienie poziomu świadczonych usług w domach pomocy społecznej i placówkach opiekuńczo-wychowawczych poprzez doprowadzenie do obowiązujących standardów.
- 2.13. Organizowanie i prowadzenie na terenie szkół i placówek oświatowo-wychowawczych programów profilaktyczno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży.
3. Współdziałanie z różnymi podmiotami działającymi w sferze pomocy społecznej.
 - 3.1. Szkolenie kadr, cykliczne spotkania, doskonalenie współpracy z mediami – wydawanie publikacji dotyczących stanu pomocy społecznej w powiecie.

Strategia Rozwoju Gminy Pruszcz na lata 2008-2015

Strategia Rozwoju Gminy Pruszcz na lata 2008-2015 stanowi podstawę polityki rozwoju samorządu gminy. W jej ramach przeprowadzono diagnozę stanu gminy, dokonano analizy SWOT oraz sformułowano wizję („Gmina Pruszcz nowoczesna ekologiczna przyjazna dla mieszkańców i przedsiębiorców”) i misję („Misją Gminy Pruszcz jest integrować mieszkańców wokół wspólnych problemów i rozwijać się w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju, gdzie zachowana jest stabilna równowaga pomiędzy zaspokajaniem potrzeb społeczności lokalnych, rozwojem gospodarki oraz ochroną środowiska”) gminy oraz wyznaczono 4 cele strategiczne, a w ich ramach cele operacyjne i zadania.

Problematyka społeczna została ujęta głównie w ramach celów strategicznych 1. Rozwój aktywnej i dobrze zorganizowanej społeczności lokalnej, 2. Poprawa standardu życia mieszkańców, 3. Rozwój gospodarczy Gminy Pruszcz.

1. Rozwój aktywnej i dobrze zorganizowanej społeczności lokalnej.

1.1. Rozwój wysokiej jakości usług na rzecz społeczności lokalnej w zakresie edukacji, kultury, sportu, rekreacji, opieki medycznej i socjalnej.

1.1.1. Rozszerzenie działalności pozalekcyjnej.

1.1.2. Wsparcie organizacyjne i finansowe kół zainteresowań.

1.1.3. Rozwój bibliotek i promocja czytelnictwa.

1.1.4. Promocja i wsparcie różnych form kształcenia ustawicznego.

1.1.5. Wzbogacenie i uatrakcyjnienie oferty placówek kultury dla różnych grup wiekowych mieszkańców gminy.

1.1.6. Wspieranie działalności klubów i stowarzyszeń sportowych.

1.1.7. Stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców gminy.

1.1.8. Zwiększenie dostępności usługi medycznych na poziomie specjalistycznym (zwiększenie liczby lekarzy specjalistów w gminnych placówkach medycznych).

1.1.9. Rozwój efektywnego systemu pomocy społecznej w gminie.

1.2. Poprawa poziomu bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy.

1.2.1. Wsparcie szkoleń specjalistycznych dla OSP.

1.2.2. Dostosowanie remiz strażackich OSP do aktualnych potrzeb.

1.2.3. Zwiększenie nadzoru policji na terenie gminy.

1.2.4. Projekty edukacyjne dla mieszkańców gminy w zakresie m.in. BHP, udzielania pierwszej pomocy, uczestniczenia w ruchu drogowym.

1.2.5. Wsparcie akcji informacyjnych policji i straży pożarnej.

1.2.6. Rozbudowa systemu zwalczania patologii społecznych, w tym przeciwdziałania przestępczości nieletnich.

1.2.7. Wsparcie systemów zarządzania kryzysowego w kierunku zachowania bezpieczeństwa drogowego, kolejowego, przeciwpowodziowego.

1.3. Wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych i społeczeństwa obywatelskiego.

1.3.1. Wsparcie tworzenia i działalności organizacji społecznych poprzez konkursy gminne.

1.3.2. Rozwój partnerstwa organizacji społecznych i samorządu lokalnego.

1.3.3. Wsparcie rozwoju partnerstwa trójsektorowego na poziomie ponadgminnym w ramach Lokalnej Grupy Działania Zakole Dolnej Wisły.

1.3.4. Wsparcie systemu poradnictwa obywatelskiego.

- 1.4. Wzmocnienie poziomu integracji społeczności lokalnej i tożsamości kulturowej.
 - 1.4.1. Wsparcie organizacji imprez sołeckich i gminnych integrujących mieszkańców.
 - 1.4.2. Promocja dziedzictwa kulturowego poprzez organizację wydarzeń o charakterze kulturotwórczym, w tym wystaw, plenerów malarskich, sesji fotograficznych.
 - 1.4.3. Wsparcie i promocja lokalnego rękodzieła oraz twórczości lokalnych artystów.
 - 1.4.4. Tworzenie i ochrona miejsc tradycji i pamięci.
 - 1.4.5. Odnowa obiektów zabytkowych i ich adaptacja na cele społeczne i kulturalne.
 - 1.4.6. Zachowanie elementów tradycyjnej architektury wiejskiej.
 - 1.4.7. Promocja i kultywowanie tradycji i lokalnych obyczajów.
2. Poprawa standardu życia mieszkańców.
 - 2.2. Poprawa bazy lokalowej oraz poziomu wyposażenia obiektów użyteczności publicznej.
 - 2.2.1. Budowa i modernizacja lokalnej bazy kulturalnej.
 - 2.2.2. Budowa i modernizacja lokalnej infrastruktury edukacyjnej i sportowej.
 - 2.2.3. Wyposażenie placówek oświatowych i wychowawczych w nowoczesne pomoce dydaktyczne.
 - 2.2.4. Budowa i modernizacja lokalnej infrastruktury ochrony zdrowia oraz zakup nowoczesnego sprzętu medycznego.
 - 2.2.5. Eliminacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych.
 - 2.3. Poprawa warunków zamieszkania i wypoczynku mieszkańców.
 - 2.3.1. Przygotowanie terenów pod rozwój budownictwa mieszkaniowego.
 - 2.3.2. Budowa lub adaptacja istniejących obiektów na cele mieszkaniowe (mieszkania socjalne).
 - 2.3.3. Budowa i modernizacja lokalnej bazy turystycznej, agroturystycznej i rekreacyjnej.
 - 2.3.4. Budowa chodników i ścieżek rowerowych.
 - 2.3.5. Oświetlenie najważniejszych punktów miejscowości.
 - 2.3.6. Uporządkowanie i ochrona terenów zielonych, w tym parków, pomników przyrody, alei starych drzew.
 - 2.3.7. Nasadzenia w miejscowościach.
 - 2.3.8. Racjonalne zagospodarowanie centrów wsi.
 - 2.3.9. Promocja estetyki wsi poprzez organizację gminnych konkursów.
3. Rozwój gospodarczy Gminy Pruszcz.
 - 3.1 Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości.
 - 3.1.1. Wytyczenie i przygotowanie terenów inwestycyjnych w gminie.
 - 3.1.2. Opracowanie oferty terenów przeznaczonych pod inwestycje.

- 3.1.3. Opracowanie systemu ułatwień administracyjnych oraz ulg podatkowych dla przedsiębiorców.
- 3.1.4. Usprawnienie obsługi przedsiębiorstw przez administrację samorządową.
- 3.1.5. Wpieranie wdrażania nowych technologii w gospodarce lokalnej.
- 3.2. Wsparcie rozwoju rolnictwa oraz sektora rolno-spożywczego.
 - 3.2.1. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych rolników.
 - 3.2.2. Wspieranie spółdzielczości i tworzenia grup producenckich.
 - 3.2.3. Rozwój i promocja lokalnych produktów rolno-spożywczych.
 - 3.2.4. Wsparcie rozwoju lokalnego rzemiosła.
 - 3.2.5. Wsparcie tworzenie punktów skupu produktów lokalnych.
- 3.3. Wsparcie lokalnych inicjatyw na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i walki z bezrobociem.
 - 3.3.1. Wsparcie programów skierowanych do osób bezrobotnych.
 - 3.3.2. Przeciwdziałanie bezrobociu strukturalnemu poprzez wsparcie zmian kwalifikacji zawodowych.
 - 3.3.3. Organizacja lokalnych konkursów dotyczących promocji przedsiębiorczości.
 - 3.3.4. Wsparcie programów na rzecz zatrudnienia na lokalnym rynku pracy.
- 3.4. Rozwój systemów informacji, promocji i doradztwa dla przedsiębiorstw, rolników i osób odchodzących z rolnictwa.
 - 3.4.1. Szkolenia dla rolników i przedsiębiorców w zakresie pozyskiwania funduszy unijnych.
 - 3.4.2. Szkolenia w zakresie tworzenia i funkcjonowania grup producenckich.
 - 3.4.3. Organizowanie szkoleń z zakresu przedsiębiorczości.
 - 3.4.4. Wsparcie doradcze i szkoleniowe dla osób bezrobotnych i odchodzących z rolnictwa.

3. OCENA WDROŻENIA STRATEGII OBOWIĄZUJĄCEJ DO 2012 ROKU

Ocena wdrożenia strategii, dla której rok 2012 zamknął okres programowania, stanowi ważny punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki społecznej gminy Pruszcz na lata 2013-2020. W jej ramach zostały wskazane trudności we wdrażaniu dokumentu, największe osiągnięcia w realizacji wyznaczonych kierunków działań oraz przedsięwzięcia, których nie udało się podjąć podczas wdrażania strategii.

Trudności we wdrażaniu strategii

Największe trudności we wdrażaniu Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pruszcz na lata 2005-2012 stanowiły:

- ograniczone możliwości kadrowe i lokalowe utrudniające realizację niektórych przedsięwzięć,
- problemy z wygenerowaniem środków własnych,
- trudności w pozyskiwaniu funduszy i sponsorów,
- zmieniające się akty prawne oraz problem z ich interpretacją,
- trudności w pozyskiwaniu młodzieży zaangażowanej w działalność profilaktyczną
- pozyskanie odpowiedniej liczby uczestników do planowanych projektów oraz zmiana decyzji przez osoby wcześniej deklarujące swoje uczestnictwo,
- brak możliwości realizacji projektu w pełnym wymiarze czasowym z uwagi na trudności z dotarciem uczniów do szkoły w godzinach popołudniowych oraz w czasie weekendów,
- brak u dzieci motywacji do uczestnictwa w zajęciach.

Osiągnięcia w realizacji strategii

Pomimo trudności napotkanych podczas wdrażania strategii na lata 2005-2012, odnotowano osiągnięcia. Do największych z nich należą:

- realizacja w latach 2008-2009 przez GOPS projektu systemowego pn. Klucz do przyszłości w ramach PO KL współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego przyczyniającego się do ograniczenia długotrwałego bezrobocia,
- działalność Centrum Kształcenia na Odległość na Wsiach w Pruszczu i w Parlinie,
- aktywna działalność Świetlicy Socjoterapeutycznej oraz Punktu Konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin w Zawadzie,
- możliwość zapewnienia miejsca pobytu osobom po interwencjach kryzysowych w Ośrodku Interwencji Kryzysowych w Świeciu,
- budowa boiska przed Radą Sołecką w Zbrachlinie,
- działalność szkół w zakresie przeciwdziałania agresji poprzez kontynuację zajęć „Spójrz inaczej” i „Spójrz inaczej na agresję”,
- realizacja przez Gimnazjum nr 3 w Zbrachlinie projektu „Uśmiech Dziecka – Punkt Przedszkolny przy Szkole w Zbrachlinie”,
- realizacja przez Gimnazjum nr 3 w Zbrachlinie projektów we współpracy ze Stowarzyszeniem MiŚ („My i Świat”),
- realizacja projektów przez Stowarzyszenie Wspierania Osób Niepełnosprawnych oraz Dom Sióstr Pasterek w Topolnie,
- pomimo braku Gminnego Centrum Wolontariatu skuteczne propagowanie idei pomocy wolontariackiej, zwłaszcza wśród młodzieży gimnazjalnej,

- wdrożenie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Powiatowy Urząd Pracy w Świeciu Samorządowej Elektronicznej Platformy Informacyjnej, która znacznie usprawniła przepływ informacji między tymi instytucjami,
- powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego,
- podjęcie realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w postaci usług psychiatry i psychologa,
- uzyskanie zgody na poszerzenie oferty punktu konsultacyjnego o świadczenie bezpłatnych usług psychologa dla mieszkańców gminy od 2013 roku,
- przyjęcie do realizacji Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pruszcz na lata 2012-2014.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować w latach 2005-2012

Podczas wdrażania strategii na lata 2005-2012 nie udało się zrealizować następujących przedsięwzięć:

- utworzenie Domu Dziennego Pobytu,
- utworzenie Gminnego Centrum Wolontariatu,
- utworzenie przedszkola integracyjnego,
- budowa ścieżki rowerowej w oparciu o projekt opracowany przez Gimnazjum nr 3 im. Ziemi Nadwiślańskiej w Zbrachlinie (projekt nie otrzymał dofinansowania).

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY

Gmina Pruszcz jest gminą wiejską, położoną w centralnej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie świeckim. Siedziba władz gminy – miejscowość Pruszcz – położona jest w odległości ok. 24 km od Świecia nad Wisłą, ok. 35 km od Bydgoszczy i ok. 70 km od Torunia.

Gmina zajmuje powierzchnię 141,96 km² i składa się z 26 wsi tworzących 20 następujących sołectw: Bagniewko, Brzeźno, Ciesezyn, Gołuszyce, Grabówko, Luszczówko, Łaszewo, Łowin, Łowinek, Małociechowo, Mirowice Niewieścin, Parlin, Pruszcz, Rudki, Serock, Topolno, Wałdowo, Zawada i Zbrachlin.

2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w gminie Pruszcz jest zróżnicowany. Nie ma sieci gazowej, a dalszych inwestycji wymaga w szczególności sieć kanalizacyjna. Dobrze rozwinięta jest natomiast sieć wodociągowa. Zadowolenie budzi również sieć dróg gminnych.

Dane szczegółowe na temat infrastruktury technicznej w gminie, w tym sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej i drogowej oraz gospodarki odpadami przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Infrastruktura techniczna w gminie w 2011 roku

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	265,55
liczba ludności korzystających z sieci wodociągowej	9.452
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	27,9
liczba ludności korzystających z sieci kanalizacyjnej	2.466
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w m)	0
liczba budynków mieszkalnych z dostępem do sieci gazowej	0
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	183,75
w tym długość dróg gminnych (w km)	97

gospodarka odpadami	
liczba oczyszczalni ścieków	2
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	9.452

Dane Urzędu Gminy w Pruszczu.

W uzupełnieniu danych dotyczących infrastruktury technicznej warto dodać, że w ramach inwestycji zrealizowanych w gminie w latach 2009-2011 zbudowano kanalizację sanitarną w aglomeracji Pruszcz, przebudowano drogi gminne Zawada – Niewieścín, Serock – Glinki i w Zbrachlinie, zbudowano skwer i chodniki w Pruszczu oraz przebudowano drogi powiatowe Pruszcz – Małociechowo oraz Niewieścín – Pruszcz (wraz z budową ronda w Pruszczu).

3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Przez obszar gminy Pruszcz przebiegają ważne w skali kraju szlaki komunikacji kołowej i kolejowej, do których w szczególności należy zaliczyć: drogę krajową nr 5 (E 261; projektowana droga ekspresowa S5) relacji Świecie nad Wisłą – Bydgoszcz – Poznań – Wrocław – Lubawka, drogę wojewódzką o znaczeniu strategicznym nr 248 relacji Zbrachlin – Topolno – Borówno, linię kolejową o znaczeniu państwowym nr 131 (C-E 65) relacji Tczew – Bydgoszcz – Inowrocław – Chorzów z dwoma stacjami kolejowymi w Pruszczu i Parlinie oraz jednotorową, niezelektryfikowaną linię kolejową o znaczeniu regionalnym nr 201 relacji Gdynia – Kościerzyna – Maksymilianowo – Bydgoszcz – Nowa Wieś Wielka ze stacją w Serocku. Ponadto gmina posiada gęstą sieć drogową w postaci 18 dróg powiatowych i 43 dróg gminnych zapewniających dobrą obsługę miejscowości na obszarze gminy.

Dobre połączenia komunikacyjne w gminie mają mieszkańcy miejscowości Pruszcz, Parlin, Serock, Zbrachlin, Niewieścín i Luskowo. Z trudnościami komunikacyjnymi zmagają się natomiast mieszkańcy miejscowości Grabowo, Grabówko, Trempel, Konstantowo, Luskówko, Nieciszewo, Łaszewo i Gołuszyce.

Usługi komunikacyjne w gminie świadczą: Polskie Koleje Państwowe, Państwowa Komunikacja Samochodowa oraz prywatni przewoźnicy.

4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Na koniec 2011 roku gmina Pruszcz liczyła 9.446 mieszkańców, w tym 4.820 kobiet, które stanowiły 51% ogółu ludności. (na 100 mężczyzn przypadały 104 kobiety). Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 67 osób na km².

Struktura wiekowa mieszkańców gminy ulegała zmianom. W latach 2009-2011 liczba dzieci i młodzieży spadała, liczba osób w wieku produkcyjnym ulegała wahaniom, a liczba osób starszych rosła. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	2.183	2.164	2.125
liczba osób w wieku produkcyjnym	6.034	6.026	6.041
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1.231	1.261	1.280
ogółem	9.448	9.451	9.446

Dane Urzędu Gminy w Pruszczu.

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane szczegółowe w tym zakresie odnoszące się do gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
liczba urodzeń żywych	127	122	104
liczba zgonów	117	102	100
przyrost naturalny	10	20	4

Dane Urzędu Gminy w Pruszczu.

Tabela 4. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	75	106	100
saldo migracji w ruchu zagranicznym	12	8	5
saldo migracji ogółem	87	114	105

Dane Urzędu Gminy w Pruszczu.

Wpływ na spadek liczby dzieci i młodzieży w gminie miała malejąca dzietność rodzin, o czym świadczy stale spadająca liczba urodzeń żywych – ze 127 w 2009 r. do 104 w 2011 r. Przyczyniała się ona do coraz mniej korzystnego przyrostu naturalnego (w 2009 r. 10, w 2010 r. 20, w 2011 r. 4).

Saldo migracji w latach 2009-2011 było korzystne (87 w 2009 r., 114 w 2010 r., 105 w 2011 r.) i stabilizowało, przy malejącej dzietności rodzin, liczbę mieszkańców gminy. Migracja mieszkańców do i z gminy odbywała się głównie w ruchu wewnętrznym.

Biorąc pod uwagę powyższe dane i próbując dokonać prognozy ludności gminy na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę na systematycznie spadającą liczbę dzieci i młodzieży oraz stale zwiększającą się liczbę osób starszych. Powyższe tendencje demograficzne będą wymagały dopasowania usług społecznych do potrzeb zarówno dzieci i młodzieży, jak i seniorów. W przypadku tych pierwszych konieczne będzie dostosowanie dostępu do wychowania, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, tym drugim trzeba będzie natomiast udzielić stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

5. SYTUACJA GOSPODARCZA

Gmina Pruszcz ma typowo rolniczy charakter. Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego została zaliczona do obszarów chronionych przed użytkowaniem nierolniczym i przewidziana do intensywnej gospodarki rolnej, z wyjątkiem jej wschodniego fragmentu położonego w obszarze doliny Wisły, gdzie proponuje się rolnictwo niekonwencjonalne.

Dane dotyczące struktury użytków rolnych w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki w 2011 roku

powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)		12.371,72
w tym:	grunty orne (w ha)	11.142,99
	sady (w ha)	110,99
	łąki i pastwiska (w ha)	911,28
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)		225,08
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków (w ha)		588,59

Dane Urzędu Gminy w Pruszczu.

Gleby na terenie gminy uważane są za stosunkowo dobre, stąd bardzo wysoki udział użytków rolnych w strukturze zagospodarowania ziemi i bardzo małe zalesienie terenu gminy. Według danych Narodowego Spisu Rolnego 2002, średnia powierzchnia indywidualnego gospodarstwa w gminie w 2002 roku wynosiła 11,23 ha. Spośród 1.218 gospodarstw rolnych, 60% specjalizowało się w uprawie zbóż, a powyżej 30% w uprawie ziemniaków. Największy odsetek stanowiły gospodarstwa rolne zaliczane do grupy obszarowej 5-15 ha (ponad 40%). Gospodarstw dużych o powierzchni przekraczającej 50 ha było w gminie o 1% więcej niż średnio w województwie. Większość gruntów rolnych znajdowało się we rękach prywatnym.

Na terenie gminy dobrze rozwinięte są: produkcja roślinna, hodowla pogłowa trzody chlewnej oraz drobiu (zwłaszcza kur).

W latach 2010-2011 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie była wyższa niż w 2009 roku (odpowiednio 703 i 699 w stosunku do 651). Dominującymi branżami były: handel i usługi w zakresie napraw, budownictwo, przetwórstwo przemysłowe oraz rolnictwo. Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych w gminie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 6. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
liczba podmiotów w sektorze publicznym	20	20	20
liczba podmiotów w sektorze prywatnym	631	683	679
liczba podmiotów ogółem	651	703	699

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Wyróżnikiem gospodarczym gminy Pruszcz są nowoczesne zakłady przetwórstwa mięsnego – producenci wędlin, których produkty cieszą się dobrą marką tak w gminie, jak i w kraju. Na terenie gminy szeroko zakrojoną działalność prowadzą również firmy będące producentami kotłów centralnego ogrzewania i automatycznych podajników paliwa oraz wsadu do tych kotłów w postaci surowca, stanowiącego alternatywne źródło energii, jakim są np. brykiety ze słomy. Prężnie działają również podmioty posiadające zezwolenie na utylizację i demontaż eternitu, co jest szczególnie istotne, ponieważ do 2032 roku ten rodzaj pokrycia dachowego musi zostać usunięty z polskich dachów.

Gmina Pruszcz stwarza korzystne warunki do inwestowania. Dysponuje dobrze rozwiniętą siecią wodociągową, prowadzi właściwą gospodarkę wodno-ściekową, a dzięki sieci dróg posiada odpowiednią dostępność komunikacyjną. Na terenie miejscowości Pruszcz

znajduje się blisko 120 ha terenów przeznaczonych docelowo na działalność gospodarczą w takich obszarach, jak przetwórstwo rolno-spożywcze i usługi. Dostępne są również tereny na budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne. Drugim ważnym potencjalnie miejscem sprzyjającym rozwojowi przedsiębiorczości na terenie gminy Pruszcz jest obszar położony we wsi Parlin, przylegający bezpośrednio do linii kolejowej znaczenia państwowego Tczew – Bydgoszcz – Inowrocław – Chorzów.

Tabela 7. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) na koniec 2011 roku

sekcja	liczba podmiotów
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	45
przetwórstwo przemysłowe	79
budownictwo	147
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	187
transport i gospodarka magazynowa	44
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	19
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	16
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	27
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	16
edukacja	13
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	21
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	12
inne sekcje	73

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Gmina Pruszcz, pragnąc mieć wpływ na rozwój i promocje gminy, uczestniczy w pracach i działaniach szeregu związków ponadgminnych, m.in. w Związku Gmin Dorzecza Brdy, Związku Gmin Wiejskich RP oraz Związku Gmin – Międzygminnym Ośrodku Opiekuńczym.

6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu nad Wisłą liczba osób bezrobotnych w gminie Pruszcz w latach 2009-2011 spadała z roku na rok (z 592 w 2009 r. do 511 w 2011 r.). Wśród pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety (51,5% w 2009 r., 54,2% w 2010 r., 53% w 2011 r.). Dane szczegółowe na temat osób pozostających bez pracy w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Bezrobotni w gminie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na koniec lat 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
liczba bezrobotnych w gminie	592	574	511
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	9,8%	9,5%	8,5%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	305	311	271
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	51,5%	54,2%	53%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu nad Wisłą.

W uzupełnieniu powyższych danych warto dodać, iż na koniec 2011 roku w gronie osób bezrobotnych w gminie było 41 osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia (w tym 36 kobiet), 60 kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka, oraz 14 osób niepełnosprawnych (w tym 8 kobiet).

O sytuacji na lokalnym rynku pracy mówią również przedstawione w kolejnej tabeli dane na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2009-2011 w powiecie świeckim, w województwie kujawsko-pomorskim i w kraju.

Tabela 9. Stopa bezrobocia w powiecie, w województwie i w kraju na koniec lat 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
stopa bezrobocia w powiecie świeckim	17,9%	20%	18,1%
stopa bezrobocia w województwie kujawsko-pomorskim	16,2%	17%	16,9%
stopa bezrobocia w kraju	12,1%	12,4%	12,5%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2009-2011 powiat świecki charakteryzował się wyższą, w stosunku do województwa kujawsko-pomorskiego i kraju, stopą bezrobocia. W 2011 roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, w powiecie odnotowano jej większy spadek aniżeli w województwie.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy

i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2011 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Bezrobotni w gminie na koniec 2011 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy i wykształcenia

		liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
		ogółem	kobiet	
wiek	18-24 lata	134	74	55,2
	25-34 lata	133	78	58,6
	35-44 lata	98	54	55,1
	45-54 lata	103	50	48,5
	55-59 lat	36	15	41,7
	60-64 lata	7	0	0,0
czas pozostawania bez pracy	do 1 miesiąca	36	15	41,7
	1-3 miesiące	85	30	35,3
	3-6 miesięcy	86	50	58,1
	6-12 miesięcy	81	41	50,6
	12-24 miesiące	115	71	61,7
	pow. 24 miesięcy	108	64	59,3
wykształcenie	wyższe	24	14	58,3
	policealne i śr. zawodowe	91	58	63,7
	średnie ogólnokształcące	53	36	67,9
	zasadnicze zawodowe	165	84	50,9
	gimnazjalne i niższe	178	79	44,4

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu.

Na koniec 2011 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 18-34 lata, często bez doświadczenia zawodowego (łącznie 267 osób), osoby długotrwale bezrobotne, powyżej 12 miesięcy (w sumie 223 osoby) oraz osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (178 osób) oraz zasadniczym zawodowym (165 osób).

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób w wieku 25-34 i 18-24 lata (odpowiednio 55,2 i 58,6%), osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy (68,9%) oraz osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (67,9%).

Z powyższych danych wynika, że programami aktywizującymi osoby bezrobotne z gminy należy objąć przede wszystkim osoby bez stażu pracy lub z krótkim stażem pracy, którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub

podjęcia pierwszej pracy. Nie należy również zapominać o osobach mających za sobą kilkanaście lat pracy, którym powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić ich konkurencyjność na rynku pracy.

Ze względu na to, że problem bezrobocia w gminie w największym stopniu osiągał osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym, warto nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na doksztalanie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie określają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych.

Z uwagi na wiejski charakter gminy Pruszcz, większość budynków mieszkalnych znajdujących się na jej terenie to obiekty wolnostojące i jednorodzinne. W latach 2009-2011 ich liczba rosła nieznacznie z roku na rok (z 1.990 w 2009 r. do 2.036 w 2011 r.), co wiązało się z napływem ludności do gminy. Tym samym zwiększała się liczba mieszkań (z 2.308 w 2009 r. do 2.318 w 2010 r.), liczba izb (z 10.320 w 2009 r. do 10.379 w 2010 r.), powierzchnia użytkowa mieszkań (z 215.454 m² w 2009 r. do 216.976 m² w 2010 r.) oraz przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (z 93,4 m² w 2009 r. do 93,6 m² w 2010 r.). Zmniejszyła się natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (z 23,4 m² w 2009 r. do 22,6 m² w 2010 r.). Blisko 100% mieszkań było podłączonych do sieci wodociągowej, ponad 85% było wyposażonych w łazienkę, a prawie 70% posiadało centralne ogrzewanie. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
liczba budynków mieszkalnych w gminie	1.990	2.000	2.036
liczba mieszkań w gminie	2.308	2.318	brak danych
liczba izb w mieszkaniach w gminie	10.320	10.379	
powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie (w m ²)	215.454	216.976	
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w gminie (w m ²)	93,4	93,6	
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w gminie na 1 osobę (w m ²)	23,4	22,6	
mieszkania wyposażone w wodociąg	96,0	96,0	

mieszkania wyposażone w łazienkę	85,4	85,5	
mieszkania wyposażone w centralne ogrzewanie	68,6	68,7	

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2009-2011 liczba mieszkań będących w zasobach gminy Pruszcz była na zbliżonym poziomie (23 w 2009 r., 23 w 2010 r., 22 w 2011 r.). W 2011 roku nieznacznie zmniejszyła się liczba izb (do 60 z 64 w latach 2009-2010) oraz powierzchnia użytkowa mieszkań (do 1.056 m² z 1.132 m² w latach 2009-2010). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania była na podobnym poziomie (49 m² w latach 2009-2010, 48 m² w 2011 r.). Na tym samym poziomie pozostała również przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na jedną osobę, która wynosiła 20 m². Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
liczba mieszkań	23	23	22
liczba izb	64	64	60
powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)	1.132	1.132	1.056
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	49	49	48
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (w m ²)	20	20	20
liczba nowych mieszkań oddanych do użytkowania	0	0	0
liczba nowych izb oddanych do użytkowania	0	0	0

Dane Urzędu Gminy w Pruszczu.

W 2011 roku liczba nowych mieszkań oddanych do użytkowania w gminie była wyższa niż w latach poprzednich – 16 w stosunku do 15 w 2009 roku i 10 w 2010 roku. Wśród nich nie było mieszkań komunalnych. Jeśli chodzi o budownictwo niemieszkalne, w analizowanym okresie oddano do użytkowania w sumie 13 budynków; najwięcej (7) w 2010 roku. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Nowo oddane mieszkania i budynki niemieszkalne w gminie w latach 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
liczba nowych mieszkań oddanych do użytkowania	15	10	16
liczba nowych mieszkań komunalnych oddanych do użytkowania	0	0	0
liczba nowych izb oddanych do użytkowania	85	59	87
liczba nowych izb oddanych do użytkowania w mieszkaniach komunalnych	0	0	0
powierzchnia użytkowa oddanych mieszkań (w m ²)	2.437	1.522	2.248

powierzchnia użytkowa oddanych mieszkań komunalnych (w m ²)	0	0	0
liczba nowych budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania	3	7	3
powierzchnia użytkowa budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania (w m ²)	1.108	751	293

Dane Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Gminy w Pruszczu.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez gminę, a realizowana przez pracownika gminy zajmującego się gospodarką komunalną. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	16	17	13
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	174	144	124
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	18.873	15.108	15.254

Dane Urzędu Gminy w Pruszczu.

W latach 2009-2011 sukcesywnie spadała w gminie liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych (ze 174 w 2009 r. do 124 w 2011 r.). Liczba rodzin, którym decyzją administracyjną przyznano dodatek mieszkaniowy, ulegała niewielkim wahaniom (z 16 w 2009 r. do 13 w 2011 r.). Wartość przyznanych dodatków także zmieniała się (18.873 zł w 2009 r., 15.108 zł w 2010 r., 15.254 zł w 2011 r.).

8. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Wiąże się ze zmianami demograficznymi i ruchliwością społeczną, z recesją gospodarczą, bezrobociem, ubóstwem, kryzysem polityki mieszkaniowej i wzrostem cen mieszkań oraz dysfunkcjonalnością instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązek opieki następczej.

Do głównych przyczyn bezdomności o charakterze społecznym i patologicznym należą: likwidacja państwowych zakładów pracy, a wraz z nimi hoteli robotniczych, brak miejsc w szpitalach, zakładach opiekuńczych, domach pomocy społecznej, brak opieki nad wychowankami domów dziecka kończącymi 18 lat, brak ośrodków dla nosicieli wirusa HIV,

zaległości w opłatach czynszowych prowadzące do eksmisji, a także alkoholizm, przestępczość, odrzucenie lub brak opieki ze strony najbliższych, rozwód lub trwały rozpad innych więzi formalnych lub nieformalnych, prostytutka kobiet, przemoc w rodzinie oraz świadomy wybór innego sposobu życia i odrzucenie powszechnie uznawanego systemu wartości.

Osobami bezdomnymi, obok tych, którzy są nimi z wyboru, najczęściej stają się ludzie w starszym wieku, matki z nieletnimi dziećmi, rodziny pełne nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania oraz osoby, które opuściły zakłady karne.

Bezdomność w gminie Pruszcz jest jedynie zjawiskiem, nie urasta do rangi problemu społecznego. Przez większą część roku ma charakter jednostkowy. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z gminy świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu. W latach 2010-2011 liczba osób objętych wsparciem z powodu bezdomności była następująca: w 2010 roku 2 osoby, a w 2011 roku 3 osoby.

9. EDUKACJA

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od młodości jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w mieście, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

W roku szkolnym 2011/2012 w gminie Pruszcz funkcjonowały: dwa przedszkola samorządowe i jeden punkt przedszkolny, w których opieką objętych było 199 dzieci, cztery szkoły podstawowe w Pruszczu, Serocku, Łowinku i Niewieście, do których uczęszczało ogółem 644 uczniów, oraz trzy szkoły gimnazjalne mieszczące się w Pruszczu, Serocku i Zbrachlinie, w których naukę pobierało 374 uczniów. Dane szczegółowe na temat ww. placówek, a także liczby dzieci i uczniów do nich uczęszczających oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2011/2012

nazwa i adres placówki	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
Przedszkole Samorządowe w Pruszczu, ul. Kościelna 4, 86-120 Pruszcz	199	20
Przedszkole Samorządowe w Serocku, Serock, ul. Dworcowa 1, 86-120 Pruszcz		
Punkt Przedszkolny przy Gimnazjum Nr 3 im. Ziemi Nadwiślańskiej w Zbrachlinie, Zbrachlin 17, 86-120 Pruszcz		
Szkoła Podstawowa w Pruszczu, ul. Kościelna 4, 86-120 Pruszcz	664	81
Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Niewieście, Niewieścina 45, 86-120 Pruszcz		
Szkoła Podstawowa w Łowinku, Łowinek, ul. Szkolna 1, 86-120 Pruszcz		
Szkoła Podstawowa w Serocku, Serock (funkcjonuje w ramach Zespołu Szkół w Serocku), ul. Wyzwolenia 47, 86-120 Pruszcz		
Gimnazjum nr 1 im. M. Kopernika w Pruszczu, ul. Kościelna 4, 86-120 Pruszcz	374	51
Gimnazjum Nr 2 w Serocku (funkcjonuje w ramach Zespołu Szkół w Serocku), Serock, ul. Wyzwolenia 47, 86-120 Pruszcz		
Gimnazjum Nr 3 im. Ziemi Nadwiślańskiej w Zbrachlinie, Zbrachlin 17, 86-120 Pruszcz		

Dane Urzędu Gminy w Pruszczu.

Zadania opiekuńczo-wychowawcze połączone z działaniami terapeutycznymi i psychoedukacyjnymi realizuje w gminie także świetlica socjoterapeutyczna w Zawadzie. W 2011 roku opieką w jej ramach objęto ok. 80 dzieci i młodzieży z terenu gminy. W gminie istnieją również: Świetlica Środowiskowa „Santiago”, która działa przy Parafii pw. Św. Jakuba Apostoła w Niewieście, oraz Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza dla Dziewcząt w Topolnie. Za prawidłowe funkcjonowanie oświaty odpowiedzialny jest utworzony przez Radę Gminy Zespół ds. Obsługi Oświaty.

10. KULTURA

Korzystanie z dóbr kultury wpływa na jakość życia ludności i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. Główną instytucją kultury w gminie Pruszcz jest Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji z siedzibą w Pruszczu. Celami jego działania są: wspieranie i rozwijanie amatorskiego ruchu kulturalnego, propagowanie kultury fizycznej i rekreacji jako niezbędnego elementu społecznej integracji, edukacja kulturalna dzieci, młodzieży i osób dorosłych, motywowanie do uczestnictwa w życiu kulturalnym gminy oraz kształtowanie postaw i zachowań społecznie akceptowanych.

Ośrodek działa w wiejskich domach kultury w Łowinku i Serocku, w których funkcjonują koła zainteresowań, rozwijające amatorską twórczość zespołową i indywidualną w różnych dziedzinach. Na ich terenie organizowane są imprezy okolicznościowe i plenerowe. Ponadto w sali gimnastycznej w Pruszczu odbywają się zajęcia sportowe; otwarta jest także kawiarnia dla wszystkich mieszkańców gminy.

Do najważniejszych kulturalno-oświatowych imprez okolicznościowych gminy należą: Noc Świętojańska, Dożynki Gminne, Powitanie Nowego Roku, Festyny (Dzień Dziecka, Powitanie Lata, Pożegnanie Lata, Święto Pieczonego Ziemniaka, Dni Gminy Pruszcz, Gminne Obchody Dni Strażaka), Przegląd Teatrów Ekologicznych „Eko-Teatr” oraz turnieje (Turniej Wsi Gminy Pruszcz, turniej rekreacyjno-sportowy mieszkańców Pruszcza, turniej piłki nożnej o puchar Wójta Gminy, turnieje piłki siatkowej, nożnej i tenisa stołowego.

Instytucjami, które prowadzą w gminie działalność kulturalną są także: Biblioteka Samorządowa w Pruszczu, jej filia w Serocku oraz Centra Kształcenia na Odległość – Wioska Internetowa w Pruszczu i Parlinie (Centrum Kształcenia w Parlinie podlega Gminnemu Ośrodkowi Kultury, Sportu i Rekreacji w Pruszczu). Centra wyposażone są w nowoczesny sprzęt komputerowy z dostępem do Internetu oraz w biblioteczkę multimedialną. Stwarzają one odpowiednie, sprzyjające warunki do pracy i nauki, a także dają możliwości nieodpłatnego dostępu do stworzonej platformy e-edukacyjnej. Każda osoba zainteresowana zdobywaniem i uzupełnianiem swojej wiedzy ma możliwość podnoszenia kwalifikacji, uczestnicząc w szerokiej ofercie kursów informatycznych i szkoleń językowych.

Dane szczegółowe na temat funkcjonujących w gminie placówek kulturalnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Placówki kulturalne w gminie w 2011 roku

nazwa placówki	adres placówki
Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Pruszczu	Pl. Poniatowskiego 10, 86-120 Pruszcz
Gminna Biblioteka Publiczna w Pruszczu	ul. Sportowa 10, 86-120 Pruszcz
Gminna Biblioteka Publiczna w Pruszczu, Filia w Serocku	Serock, ul. Aleje Mickiewicza 1, 86-120 Pruszcz

Dane Urzędu Gminy w Pruszczu.

11. SPORT I REKREACJA

Propagowany w dzisiejszych czasach zdrowy styl życia obejmuje m.in. właściwe odżywianie, aktywny wypoczynek oraz uprawianie różnorodnych dyscyplin sportowych. Sport wpływa bowiem nie tylko na kondycję zdrowotną człowieka, ale również jego cechy charakteru, postawę, relacje z innymi ludźmi, umiejętność współpracy i asertywność.

Instytucją, która w gminie Pruszcz realizuje zadania w zakresie kultury fizycznej, sportu i rekreacji jest Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji z siedzibą w Pruszczu. W ramach prowadzonej działalności Ośrodek organizuje m.in. zajęcia sportowo-rekreacyjne oraz turnieje, tj. Turniej Wsi Gminy Pruszcz, turniej rekreacyjno-sportowy mieszkańców Pruszcza, turniej piłki nożnej o puchar Wójta Gminy, turnieje piłki siatkowej, nożnej i tenisa stołowego.

Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służą istniejące na jej terenie obiekty rekreacyjno-sportowe. Należą do nich:

- stadion Sportowy LKS „Start” Pruszcz,
- stadion sportowy LKS „Pomorzanin” Serock,
- sala gimnastyczna przy Zespole Szkół w Serocku,
- mała sala gimnastyczna przy Gimnazjum Nr 3 w Zbrachlinie (18x9m),
- mała sala gimnastyczna w GOKSiR w Pruszczu (20x10m),
- 3 boiska wiejskie.

12. TURYSTYKA

Gmina Pruszcz, zajmując obszar środkowej części Wysoczyzny Świeckiej, jest atrakcyjna turystycznie. Najbogatsza w walory krajobrazowe jest wschodnia jej część, tzw. strefa zboczowa doliny Wisły. W rejonie tym, włączonym w obszar Zespołu Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego, ochroną prawną objęte są naturalne ekosystemy z przylegającymi do Wisły łąkami, lasami łęgowymi, stromymi zboczami, dolinkami erozyjnymi, wąwozami porośniętymi grądami, roślinnością kserotermiczną i zbiorowiskami zaroślowymi. Dolina jest również miejscem bytowania i szlakiem wędrówek wielu gatunków zwierząt, w szczególności ptaków. Stanowi tym samym ważny korytarz ekologiczny o znaczeniu międzynarodowym sieci ekologicznej EKONET – PL. Część tego terenu włączona jest do sieci ekologicznej Natura 2000 jako specjalny obszar wytypowany na

podstawie Dyrektywy Siedliskowej i Dyrektywy Ptasiej – dla ochrony siedlisk i gatunków oraz miejsc lęgowych dla ptaków.

Wartymi odnotowania formami ochrony przyrody na terenie gminy są również użytki ekologiczne w postaci bagien w lasach leśnictwa Sucha (obręb Świekatówko, nadleśnictwo Zamrzenica), które mają duże znaczenie dla zachowania unikatowych typów środowisk.

Na obszarze gminy znajduje się wiele pomników przyrody, zarówno ożywionej, jak i nieożywionej. Należą do nich m.in.: 2 dęby szypułkowe na obszarze Zespołu Dworsko-Pałacowego w Gołuszycach, 4 dęby w parku w Luskówku, 1 dąb rosnący przy drodze prowadzącej z Wałdowa do Niewieścina, 800-letnia lipa drobnolistna oraz 3 cisy pospolite w Łowinku, aleja przydrożna składająca się ze 100 dębów szypułkowych na trasie Serock – Łowin, aleja przydrożna składająca się ze 160 jarzębów szwedzkich w miejscowości Łowinek, topola osika rosnąca na cmentarzu w Pruszczu oraz głąz narzutowy o obwodzie 630 cm w Serocku.

W gminie Pruszcz, położonej na obszarze historycznego pogranicza Kujaw i Kociewia, jest również wiele obiektów zabytkowych, które podobnie jak strefa zboczowa doliny Wisły, są objęte ochroną prawną poprzez wpisanie do rejestru i ewidencji zabytków. Należą do nich m.in.: Założenie dworsko-parkowe w Gołuszycach, Budynek mieszkalno-gospodarczy (drewniany) w Luskowie, Dom mieszkalny nr 31 z kuźnią w Łowinie, Założenie dworsko-parkowe w Nieciszewie, Kościół parafialny Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny (dawniej oo. Paulinów) w Topolnie, Kościół filialny pw. Podwyższenia Krzyża i Św. Andrzeja Boboli w Wałdowie oraz Grodzisko w Topolnie.

Na terenie gminy zachowało się również kilka, niewielkich powierzchniowo XIX-wiecznych, w części zdewastowanych, parków podworskich. Znajdują się one we wsiach: Gołuszycy, Luskowo, Luskówko, Nieciszewo i Niewieścina.

Baza noclegowa w gminie Pruszcz jest słabo rozwinięta. Na jej terenie znajduje się tylko 1 obiekt zakwaterowania zbiorowego.

13. SYTUACJA DZIECKA

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń.

Analiza sytuacji dziecka w gminie Pruszcz została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. W sumie do analizy przedłożono 6 ankiet – wypełnionych przez pedagogów szkolnych lub, w przypadku ich braku, dyrektorów – z następujących placówek oświatowo-wychowawczych (Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Serocku dostarczyły 1 wspólną ankietę):

- Przedszkole Samorządowe w Pruszczu (liczba dzieci: 124),
- Przedszkole Samorządowe w Serocku (liczba dzieci: 64),
- Szkoła Podstawowa w Pruszczu (liczba uczniów: 340),
- Szkoła Podstawowa w Łowinku (liczba uczniów: 86),
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Niewieście (liczba uczniów: 116),
- Szkoła Podstawowa w Serocku (liczba uczniów łącznie z uczniami Gimnazjum Nr 2 w Serocku: 216),
- Gimnazjum Nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Pruszczu (liczba uczniów: 186),
- Gimnazjum Nr 2 w Serocku (liczba uczniów łącznie z uczniami Szkoły Podstawowej w Serocku: 216),
- Gimnazjum Nr 3 im. Ziemi Nadwiślańskiej w Zbrachlinie (liczba uczniów: 73).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że 5 placówek zapewnia opiekę pielęgniarki (Przedszkole w Pruszczu, SP w Pruszczu, SP w Niewieście, SP i Gimnazjum Nr 2 w Serocku), po 4 placówki zatrudniają pedagoga (SP w Pruszczu, Gimnazjum NR 1 w Pruszczu, SP i Gimnazjum Nr 2 w Serocku) i logopedę (Przedszkole w Serocku i w Pruszczu, SP w Pruszczu, SP i Gimnazjum Nr 2 w Serocku), a 2 oferują wsparcie psychologa (SP i Gimnazjum Nr 2 w Serocku).

Wszystkie placówki prowadzą na swoim terenie dożywianie uczniów, przy czym niektóre widzą konieczność objęcia nim większej liczby uczniów. W tym celu do tej pory podjęto już konkretne działania. I tak Rada Gminy na sesji w dniu 28 września 2007 roku podjęła uchwałę o podwyższeniu kryterium dochodowego ze 150% na 200% na osobę (bez żadnych dodatkowych wymogów) dla rodzin wyłącznie w przypadku przyznania gorącego posiłku dla dzieci w szkole. Ponadto z każdą szkołą jest zawarte porozumienie, w którym jest

zapis o możliwości wnioskowania przez Dyrektora szkoły w szczególnych sytuacjach o dożywianie dziecka. W takiej sytuacji wymagane jest ustalenie tego z GOPS-u, nie jest natomiast wymagane przeprowadzenie wywiadu środowiskowego oraz wydanie decyzji. Liczba dożywianych w ten sposób uczniów nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych ogółem w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w danym miesiącu na podstawie wydanych decyzji administracyjnych.

Ponadto od 1.10.2012 roku podwyższone są kryteria dochodowe w pomocy społecznej, co powinno również wpłynąć na zwiększenie liczby dzieci kwalifikujących się do udzielenia tej formy pomocy.

Możliwość korzystania z sali gimnastycznej i Internetu daje 7 szkół (wszystkie placówki poza przedszkolami). Przedstawiciele Przedszkola oraz Szkoły Podstawowej w Pruszczu zauważyli trudności z dojazdem uczniów na zajęcia, które wynikają z niedopasowania rozkładu jazdy autobusów do planów lekcji oraz – w przypadku dzieci uczęszczających do przedszkola – z braku opieki we wszystkich autobusach. W żadnej ze szkół nie funkcjonują klasy integracyjne.

Wszystkie placówki oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać zróżnicowanych tematycznie kół zainteresowań, m.in. polonistycznych, matematycznych, biologicznych, historycznych, informatycznych, z języków obcych, muzycznych, plastycznych, teatralnych, sportowych, religijnych, tanecznych (w przedszkolach prowadzona jest rytmika, język angielski, cykliczne spotkania z teatrem). Wszystkie placówki prowadzą zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich organizowane są zajęcia wyrównawcze (7 szkół), korekcyjno-kompensacyjne (7), logopedyczne (7), socjoterapeutyczne (7) oraz psychoterapeutyczne, rewalidacyjne, nauczanie indywidualne i indywidualna terapia pedagogiczna oraz zajęcia profilaktyczno-wychowawcze.

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, na dwa sposoby, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 14 zmiennych.

Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na ubóstwo i bezrobocie pociągające za sobą skutki dwojakiego rodzaju. W pierwszym przypadku trudna sytuacja materialna wiąże się również z występującymi w domu dysfunkcjami, takimi jak nadużywanie alkoholu przez rodziców, ich niewydolnością

wychowawczą, przemocą w rodzinie, brakiem odpowiedniego zainteresowania dzieckiem. Z kolei w drugim przypadku brak pracy zmusza niektórych rodziców do wyjazdu za granicę, co generuje problemy tzw. eurosieroctwa oraz może prowadzić do rozbicia rodzin. W obu sytuacjach nie bez znaczenia pozostaje fakt, że ich ogólną konsekwencją jest pozostawienie dziecka samemu sobie – bez opieki i z ograniczonymi szansami na dostęp do alternatywnych form spędzania wolnego czasu, co sprzyja szerzeniu się zachowań destruktywnych.

Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, respondenci stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawierają poniższe tabele.

Tabela 17. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech	
	występuje (liczba ujawnionych przypadków)	nie występuje
sięganie po alkohol	6 (24; także w domu)	
sięganie po narkotyki	1 (1)	5
palenie papierosów	7 (70; także w domu)	
ucieczki z domu	1 (1)	4
kradzieże	4 (4)	2
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	3 (7)	2
autoagresja	2 (2)	5
przestępczość ujawniona	1 (7)	5
niszczenie mienia szkolnego	2	5
udział w grupach negatywnych	1 (5)	5
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	6 (14)	1
przemoc w rodzinie	3 (4)	1
zaniedbanie przez dom	4 (30)	1
wykorzystywanie seksualne		6

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli: sięganie przez uczniów bądź ich rodziców po alkohol i papierosy, zaniedbanie przez dom, stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej oraz w domu rodzinnym oraz problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego, m.in. na skutek dopuszczenia się kradzieży. Warto przy tym zwrócić uwagę na fakt, że skala wskazanych

przez ankietowanych problemów była zależna od wieku uczniów. Natężenie wymienionych zjawisk było większe w gimnazjach niż w szkołach podstawowych.

Obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców

Ankietowani identyfikowali również obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców. Najczęściej podkreślali potrzebę wnikliwego przyglądania się sytuacji rodzinnej – monitorowania zasobów finansowych, sposobu wypełniania przez rodziców funkcji opiekuńczo-wychowawczej, możliwości rozwijania przez dzieci i młodzież umiejętności i zainteresowań. W tym kontekście zwracali uwagę na konieczność diagnozowania zapotrzebowania rodziców na poszczególne formy wsparcia oraz identyfikowania edukacyjnych i rozwojowych potrzeb uczniów.

Działania profilaktyczne podejmowane w szkołach

W placówkach oświatowo-wychowawczych podejmowane są różnorodne działania wychowawcze i profilaktyczne. Wśród nich realizowane są programy oraz kampanie profilaktyczne, np. „Zachowaj trzeźwy umysł”, „Czyste powietrze”, „Spójrz inaczej”, prowadzone są rozmowy z rodzicami, organizowane są pogadanki z pielęgniarką, przedstawicielami Policji, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, kuratorami sądowymi, warsztaty dla młodzieży i rodziców ze specjalistami ds. uzależnień, wywiadówki profilaktyczne. Realizowane są projekty promujące zdrowie oraz z zakresu profilaktyki.

Badania i działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Określając działania profilaktyczne i naprawcze, które należałoby przeprowadzić w szkołach, badani wskazywali głównie na potrzebę zacieśnienia współpracy pomiędzy szkołą a domem rodzinnym ucznia, zintensyfikowania prowadzonej działalności profilaktycznej oraz podejmowania interwencji w środowiskach, w których stosowana jest przemoc. Ankietowani stwierdzili również, że należy zwiększyć dostępność pomocy pedagogiczno-psychologicznej.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów

W opinii przedstawicieli ankietowanych placówek, współpraca nauczycieli z rodzicami jest zadowolająca. W jej ramach odbywają się zebrania, prowadzone są rozmowy i konsultacje oraz utrzymywany jest indywidualny i telefoniczny kontakt z rodzicami. Współpraca ta dotyczy także udziału rodziców w imprezach i uroczystościach przedszkolnych i szkolnych

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

Przedstawiciele 5 badanych placówek (SP w Pruszczu, SP w Łowinku, Gimnazjum Nr 1 w Pruszczu, SP i Gimnazjum Nr 2 w Serocku) stwierdzili, że współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny jest zadowalająca (przedstawiciele pozostałych placówek wnieśli zastrzeżenia, jednakże w zakresie instytucji spoza terenu gminy). Do podmiotów, z którymi szkoły utrzymywały kontakt zaliczono: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji, Gminną Bibliotekę Publiczną, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Policję, kuratorów Sądu Rejonowego w Świeciu oraz ośrodki zdrowia.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę na konieczność zapewnienia im szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Postulat ten dotyczył głównie tworzenia nowych miejsc spotkań dla dzieci i młodzieży oraz zwiększenia dostępności dóbr kultury. W tym kontekście ankietowani podkreślali również potrzebę sprawowania większej kontroli nad formami spędzania czasu przez osoby nieletnie.

Wśród innych potrzeb dzieci i młodzieży ankietowani wskazali na konieczność dalszego wspierania uczniów pochodzących z rodzin dotkniętych problemami społecznymi, w tym ubóstwem, oraz zwiększenia dostępności opieki zdrowotnej, w tym stomatologicznej i psychologicznej.

Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w gminie, pedagodzy wskazywali przede wszystkim na możliwość zagospodarowania czasu wolnego, m.in. poprzez organizację zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych. Podkreślali również korzyści płynące z prowadzenia zajęć profilaktycznych i pedagogizacji rodziców, a także możliwość podejmowania współpracy z instytucjami i organizacjami wspierającymi rodzinę, dziecko i młodzież.

14. OCHRONA ZDROWIA

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki.

W gminie Pruszcz funkcjonują dwa Niepubliczne Ośrodki Zdrowia w Pruszczu, filia w Serocku oraz działają 3 apteki. Dane szczegółowe na temat funkcjonujących w gminie zakładów opieki zdrowotnej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Zakłady opieki zdrowotnej w gminie w 2011 roku

nazwa placówki	adres
NZOZ „Nowy Szpital” – Ośrodek Zdrowia w Pruszczu	ul. Zamknięta 7, 86-120 Pruszcz
Wiejski Ośrodek Zdrowia w Serocku	Serock, ul. Mickiewicza 8, 86-120 Pruszcz
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „AGAMED”	ul. Dworcowa 1, 86-120 Pruszcz

Dane Urzędu Gminy w Pruszczu.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej i indywidualnych praktyk lekarskich działających na jej terenie. W poniższych tabelach przedstawiono dane za 2011 rok uzyskane z Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej „Nowy Szpital” i „AGAMED” w Pruszczu.

Tabela 19. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2011 roku

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
nowotwory	2
niedokrwistości	9
choroby tarczycy	2
cukrzyca	0
niedożywienie	0
otyłość	3
zaburzenia odżywiania	0
upośledzenie umysłowe	0
padaczka	4
dziecięce porażenie mózgowe	1

zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	2
choroba nadciśnieniowa	0
alergia – dychawica oskrzelowa	22
alergie pokarmowe	5
alergie skórne	0
zniekształcenia kręgosłupa	5
choroby układu moczowego	2
Wady rozwojowe układu nerwowego	1
wady rozwojowe układu krążenia	5
wady rozwojowe narządów płciowych	1
wady rozwojowe – aberracje chromosomowe	1
wady rozwojowe – inne	6
zaburzenia rozwoju	2
w tym:	
zaburzenia rozwoju fizycznego	1
zaburzenia rozwoju psychomotorycznego	1
trwałe uszkodzenia narządu ruchu	0
inne schorzenia wymagające opieki czynnej	30

Dane Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej „Nowy Szpital” i „AGAMED” w Pruszczu.

Tabela 20. Schorzenia ludności gminy w wieku 19 lat i więcej w 2011 roku

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
gruźlica	1
nowotwory	26
choroby tarczycy	68
cukrzyca	165
niedokrwistość	39
choroby obwodowego układu nerwowego	167
choroby układu krążenia	573
w tym:	
przewlekła choroba reumatyczna	0
choroba nadciśnieniowa	485
choroby naczyń mózgowych	44
niedokrwienność serca (w tym przebyty zawał serca)	57 (2)
przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa	82
przewlekłe choroby układu trawiennego	278
choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	397
inne schorzenia wymagające opieki czynnej	0

Dane Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej „Nowy Szpital” i „AGAMED” w Pruszczu.

W 2011 roku pod opieką Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Nowy Szpital” oraz Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „AGAMED” w Pruszczu było odpowiednio

1.302 i 627 dzieci i młodzieży oraz 4.094 i 1.895 osób dorosłych z gminy. U największej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym stwierdzono: alergię – dychawicę oskrzelową (22 osoby), a także niedokrwistości (9), zniekształcenia kręgosłupa, alergię pokarmowe i wady rozwojowe układu krążenia (po 5). Dorośli z kolei najczęściej zmagali się z chorobami układu krążenia (573 osoby), chorobami układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (397), przewlekłymi chorobami układu trawiennego (278), chorobami obwodowego układu nerwowego (167) i cukrzycą (165).

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat dzieci do lat 3 objętych opieką profilaktyczną oraz dzieci i młodzieży do lat 19 objętych profilaktycznymi badaniami lekarskimi.

Tabela 21. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2011 roku

forma profilaktyki	liczba dzieci i młodzieży
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego po raz pierwszy (dzieci do lat 3)	53
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego następnym razem (dzieci do lat 3)	370
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych po raz pierwszy (dzieci do 1. roku życia)	82
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych następnym razem (dzieci do lat 3)	363
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 podlegający badaniu)	1.199
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 zbadani zgodnie z programem badań profilaktycznych)	424

Dane Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej „Nowy Szpital” i „AGAMED” w Pruszczu.

W 2011 roku poradami profilaktycznymi lekarzy rodzinnych Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej „Nowy Szpital” i „AGAMED” w Pruszczu po raz pierwszy i następnym razem zostało objętych odpowiednio 53 i 370 dzieci do lat 3. Wizytami profilaktycznymi pielęgniarek i położnych objęto po raz pierwszy 82 dzieci, a następnym razem 363 dzieci. Profilaktycznymi badaniami lekarskimi objęto natomiast 1.199 dzieci i młodzieży, w tym 424 osoby zgodnie z programem badań profilaktycznych.

15. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym i, podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na

formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwe piętno na jej funkcjonowaniu.

Według danych Posterunku Policji w Pruszczu, w 2011 roku w gminie Pruszcz odnotowano 192 czyny karalne, z czego, w toku prowadzonych czynności, potwierdzono 164 przestępstwa. Wśród nich zarejestrowano 63 czyny karalne przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (znaczna większość dotyczyła kierowania pojazdem w stanie nietrzeźwości), 60 przestępstw przeciwko mieniu, 3 czyny karalne przeciwko życiu i zdrowiu oraz 36 przestępstw przeciwko innym przepisom karnym.

W analizowanym roku ustalono łącznie 128 sprawców czynów karalnych. Osoby w wieku 17-20 lat stanowili 9,4% ogółu sprawców, osoby w przedziale wiekowym 21-30 lat – 26,6%, osoby w wieku 31-40 lat – 21,9%, osoby w przedziale wiekowym 41-50 lat – 10,9%, a osoby w wieku 51 lat i więcej – 31,2%.

16. POMOC SPOŁECZNA

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania pomocy społecznej w gminie Pruszcz wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu. Jednostka ta realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawa o powszechnym ubezpieczeniu społecznym oraz ustawa o ochronie zdrowia psychicznego.

Na koniec 2011 roku kadrę GOPS-u stanowiło 8 osób, w tym: kierownik, 5 pracowników socjalnych i 1 pracownik wykonujący usługi opiekuńcze. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku oraz potrzeb w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2011 roku

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	–
pracownicy socjalni	5	–
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	1	1
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	–	–
księgowa	1	–

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

Zgodnie z zapisem ustawy o pomocy społecznej każdy ośrodek ma obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2011 roku wymóg ten był spełniony w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pruszczu i wynosił 1.889 mieszkańców na 1 pracownika socjalnego.

Wśród propozycji w zakresie rozwoju zasobów kadrowych GOPS-u figuruje m.in. potrzeba zwiększenia do 2 liczby pracowników wykonujących usługi opiekuńcze.

Prawo do wsparcia udzielanego przez GOPS i Urząd Gminy mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które jest ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 539 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 583 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł.

W wykonywaniu zadań GOPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez GOPS na realizację zadań w latach 2009-2011.

Tabela 23. Środki finansowe wydatkowane przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2009-2011

wielkość wydatków	2009 r.	2010 r.	2011 r.
ogółem	3.563.196 zł	3.664.496 zł	3.705.258 zł
w tym na świadczenia pomocy społecznej	1.033.087 zł	962.931 zł	977.269 zł
w tym na świadczenia rodzinne	2.530.109 zł	2.701.565 zł	2.727.989 zł
na zadania własne gminy	633.439 zł	962.781 zł	977.069 zł
na zadania zlecone gminie	2.929.757 zł	2.701.715 zł	2.728.189 zł

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

W latach 2009-2011 wysokość środków finansowych przeznaczonych przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy stale rosła. Dominującą pozycję wśród nich stanowiły kwoty wydatkowane na wykonanie zadań zleconych. W ich ramach największe sumy wydatkowano na realizację świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. Zdecydowanie mniej środków przeznaczano natomiast na realizację zadań własnych. Wśród nich przeważały środki przyznawane na zasiłki stałe, zasiłki celowe i w naturze, posiłek (w tym dożywianie dzieci) oraz zasiłki okresowe.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2009-2011.

Tabela 24. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	634	584	593
liczba rodzin	381	356	344
liczba osób w rodzinach	1.178	1.049	1.029
udział osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	12,5%	11,1%	10,9%

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2009-2011 spadała z roku na rok (z 1.178 osób w rodzinach w 2009 r. do 1.029 w 2011 r.). Zmniejszył się również udział beneficjentów systemu w ogóle ludności gminy (z 12,5% w 2009 r. do 10,9% w 2011 r.).

Najliczniej reprezentowane grupy wśród osób i rodzin objętych wsparciem przez GOPS stanowiły charakteryzujące się niskim poziomem dochodów osoby i rodziny ubogie i dotknięte bezrobociem. Pochodzące z tych ostatnich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają

dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, które za lata 2009-2011 przedstawi poniższa tabela.

Tabela 25. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2009-2011

powód przyznania pomocy	Liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.
ubóstwo	290	278	252	897	829	752
bezdomność	0	2	3	0	2	3
potrzeba ochrony macierzyństwa	28	36	46	131	165	215
bezrobocie	205	196	171	709	658	585
niepełnosprawność	189	169	166	559	443	444
długotrwała lub ciężka choroba	43	45	41	98	86	77
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	90	78	86	376	314	347
przemoc w rodzinie	6	4	3	24	16	11
alkoholizm	7	8	11	29	32	46
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	8	1	18	18	3
zdarzenie losowe	0	5	1	0	16	4

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

W latach 2009-2011 najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej w gminie były ubóstwo i bezrobocie. Liczba osób w rodzin korzystających ze wsparcia GOPS-u z tych powodów spadała (ubóstwo: z 897 w 2009 r. do 752 w 2011 r., bezrobocie: z 709 w 2009 r. do 585 w 2011 r.).

Ważną przyczyną udzielania pomocy była również niepełnosprawność. W latach 2010-20111 liczba osób w rodzinach objętych pomocą GOPS-u z tego powodu była znacznie niższa niż w 2009 r. (odpowiednio 443 i 444 w stosunku do 559).

Istotne przyczyny świadczenia pomocy społecznej w gminie stanowiły także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz potrzeba ochrony macierzyństwa. O ile liczba osób w rodzinach objętych pomocą GOPS-u z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej ulegała wahaniom (376 w 2009 r., 314 w 2010 r., 347 w 2011 r.), o tyle liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia GOPS-u w związku z potrzebą ochrony macierzyństwa zwiększała się z roku na rok (ze 131 w 2009 r. do 215 w 2011 r.).

Istotną przyczynę świadczenia pomocy społecznej w gminie stanowiła także potrzeba ochrony macierzyństwa. Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem GOPS-u z tego powodu również ulegała zmianom (239 w 2009 r., 381 w 2010 r., 142 w 2011 r.).

Powody przyznania pomocy społecznej w gminie przez GOPS wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2009-2011 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2009-2011

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.
pieniężna	430	392	367	331	300	283	1.023	884	847
rzeczowa	282	256	288	153	144	163	694	628	690
praca socjalna	x	x	x	98	136	118	246	379	294
poradnictwo specjalistyczne	x	x	x	0	0	0	0	0	0
schronienie	0	4	4	0	4	4	0	8	4
usługi opiekuńcze	5	5	6	5	5	6	12	13	13
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pobyt w domu pomocy społecznej	8	9	12	8	9	12	8	9	12

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

W latach 2009-2011 najczęściej udzielanymi mieszkańcom gminy formami wsparcia były pomoc finansowa i rzeczowa, głównie w postaci zasiłków stałych, celowych i w naturze, zasiłków okresowych oraz posiłku. W przypadku wsparcia pieniężnego liczba rodzin i osób w rodzinach z roku na rok spadała, a w przypadku pomocy rzeczowej ulegała wahaniom.

Istotną formą wsparcia beneficjentów była prowadzona z nimi praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej. Ważnym narzędziem pracy socjalnej był kontrakt socjalny, których w 2009 roku zawarto 15 (objęto nimi 53 osoby).

Wśród form pomocy udzielanej przez Ośrodek znalazły się również usługi opiekuńcze oraz schronienie.

Poza powyżej przedstawionymi formami wsparcia w analizowanym okresie GOPS pośredniczył w organizacji i w określonych przypadkach dofinansował wypoczynek letni dla dzieci (w 2009 r. w Ośrodku Harcerskim w Funce, w Zakopanem i w Bukowinie Tatrzańskiej dla 27 dzieci, w 2010 r. w Ośrodku Harcerskim w Funce i w Tleniu dla 15 dzieci, w 2011 r. w Ośrodku Harcerskim w Funce dla 4 dzieci), pozyskiwał z Caritas w Jabłowie i przekazywał rodzinom (w 2009 r. 336 rodzinom liczącym 839 osób, w 2010 r. 315 rodzinom liczącym 800 osób, w 2011 r. 228 rodzinom liczącym 692 osoby) dary żywnościowe (mleko, makaron, mąka, kasza, cukier, płatki kukurydziane, dania gotowe, musli, dżem i herbatniki), w ramach akcji „Stop Bosym Stopom” przekazywał obuwie od Kujawsko-Pomorskiego Zarządu Okręgowego Polskiego Czerwonego Krzyża (w 2009 r. 10 par obuwia, w latach 2010-2011 po 25 par obuwia), w okresie przedświątecznym przekazywał rodzinom paczki żywnościowe ze zbiórek prowadzonych przez Caritas w Pruszczu (w latach 2010-2011 po 10 rodzin), systematycznie pozyskiwał również od darczyńców odzież dla podopiecznych.

W 2009 roku GOPS przystąpił do realizacji projektu systemowego pn. „Klucz do przyszłości” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Na realizację projektu pozyskano środki unijne przekazane poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu w wysokości 66.992,82 zł (wkład własny gminy wynosił 7.859.49 zł). W ramach projektu opracowanego przez GOPS i zatwierdzonego przez Instytucję Wdrażającą przeprowadzono szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe (opiekunka środowiskowa, cukiernik i stylizacja paznokci) dla 10 podopiecznych Ośrodka. Były to osoby długotrwale bezrobotne o niskim poziomie wykształcenia i braku wiary we własne możliwości. W latach 2010-2011, z uwagi na sytuację finansową i kadrową Ośrodka, nie podjęto kontynuacji tego projektu.

W latach 2009-2011 GOPS podejmował również interwencje w rodzinach, w których występował problem alkoholizmu i w większość przypadków stosowana była przemoc fizyczna i psychiczna. W każdej rodzinie założono Niebieską Kartę oraz udzielono informacji o możliwych krokach prawnych czy instytucjach pomocowych, do których ofiary przemocy mogą się zwrócić o pomoc. Dodatkowo rodziny objęte były wsparciem pracownika socjalnego oraz pomocą dotyczącą np. redagowania pism do właściwych instytucji, tj. sądu, prokuratury. W kolejnych latach liczba przeprowadzonych w rodzinach interwencji była następująca: w 2009 r. 25, w 2010 r. 14, a w 2011 r. 36.

Pracownik socjalny wraz z policjantami, terapeutą odwiedzał również w godzinach popołudniowych rodziny, w których występowała szczególnie silna przemoc. Kolejny pracownik socjalny GOPS-u pełnił funkcję członka Gminnej Komisji Profilaktyki

i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, uczestniczył w posiedzeniach Komisji, na których rozpatrywane były wnioski osób uzależnionych, które stosują przemoc wobec osób najbliższych. Do Punktu Konsultacyjnego działającego przy Świetlicy Socjoterapeutycznej w Zawadzie kierowane były osoby na terapię. Ośrodek ściśle współpracował także z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, przy którym działa udzielający poradnictwa psychologa, prawnika i pedagoga Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Możliwość umieszczenia w nim miały osoby doświadczające przemocy, z potrzebą odizolowania od sprawcy przemocy. Dla sprawców przemocy Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizował natomiast program korekcyjno-edukacyjny mający na celu powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy w rodzinie.

W analizowanym okresie, w ramach pomocy prawnej, GOPS sporządzał wywiady środowiskowe w miejscu zamieszkania wskazanej osoby dla potrzeb innych instytucji, tj.: Sądy Powszechne, Zakłady Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ośrodki adopcyjne oraz innych ośrodki pomocy społecznej, dla których sporządza się wywiady alimentacyjne.

Osoby, które nie mogły samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagały całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, były kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej. W 2009 roku gmina pokrywała koszt pobytu w DPS-ie dla 8 osób, rok później dla 9 osób, a w 2011 roku dla 12 osób.

Przyznawaniem świadczeń rodzinnych zajmuje się Referat Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych w Urzędzie Gminy w Pruszczu. Do świadczeń tych należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2009-2011 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
	2.530.109 zł	2.701.565 zł	2.727.989 zł
rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
zasiłek rodzinny	12.637	11.253	10.688
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	64	58	48
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	347	319	339
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0	0

dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	794	636	633
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	1.170	1.004	1.015
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	777	675	650
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	1.905	1.586	1.377
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	2.116	1.822	1.765
zasiłek pielęgnacyjny	3.847	3.983	4.098
świadczenie pielęgnacyjne	492	649	855
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	131	115	96
liczba świadczeń rodzinnych ogółem	24.280	22.100	21.564

Dane Urzędu Gminy w Pruszczu.

W latach 2009-2011 wielkość wydatków przeznaczonych na realizację świadczeń rodzinnych rosła z roku na rok (w 2009 r. 2.530.109 zł, w 2010 r. 2.701.565 zł, a w 2011 r. 2.727.989 zł.). Mimo to liczba przyznanych świadczeń spadła (z 24.280 w 2009 r. do 21.564 w 2011 r.).

Najczęściej wypłacano zasiłek rodzinny (w 2009 r. 12.637 świadczeń, w 2010 r. 11.253, a w 2011 r. 10.688), który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Istotną formę wsparcia stanowił również zasiłek pielęgnacyjny, którego liczba, co warte odnotowania, z roku na rok wzrastała (z 3.847 w 2009 r. do 4.098 w 2011 r.), a który służy częściowemu pokryciu wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Wśród innych ważnych świadczeń znalazły się ponadto: dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania oraz z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne Referat Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych opłacił w latach 2009-2011 następującą liczbę składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe: w 2009 r. 514 (na kwotę 42.121 zł), w 2010 r. 679 (66.223 zł), a w 2011 r. 849 (81.533 zł).

Świadczenie alimentacyjne stanowiło kolejną formę wsparcia świadczoną rodzinom przez Referat Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych w Urzędzie Gminy w Pruszczu. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2009-2011 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie alimentacyjne	38	38	41
liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	892	860	930
wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne	223.205 zł	225.424 zł	257.405 zł

Dane Urzędu Gminy w Pruszczu.

Liczba mieszkańców gminy, którym w latach 2009-2011 przyznano świadczenie alimentacyjne była na zbliżonym poziomie. W latach 2009-2010 było to po 38 osób, a w 2011 roku 41 osób. Zwiększyła się natomiast kwota wydatkowana na ten cel (z 223.205 zł. w 2009 r. do 257.405 zł w 2011 r.). Z kolei liczba wypłacanych świadczeń wahała się: w 2009 r. wynosiła 892, w 2010 r. 860, a w 2011 r. 930.

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Do tych, które obok Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonują w gminie Pruszcz, należą: Dom Pomocy Społecznej w Gołuszycach, Międzygminny Ośrodek Opiekuńczy w Pruszczu, Świetlica Socjoterapeutyczna w Zawadzie i Świetlica Środowiskowa „Santiago” przy Parafii pw. Św. Jakuba Apostoła w Niewieścinie. Poniżej zamieszczone karty zasobów przedstawiają szczegółową informację na temat części tych jednostek.

Dom Pomocy Społecznej

Gołuszyce, 86-120 Pruszcz.

Podmiot prowadzący jednostkę:

Starostwo Powiatowe w Świeciu.

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Całodobowa opieka nad osobami przewlekle psychicznie chorymi. W jej ramach organizowane są m.in.: spotkania rodzin i przyjaciół mieszkańców DPS-u oraz spotkania okazjonalne z dziećmi z przedszkola oraz uczniami szkół podstawowych i gimnazjów.

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2011 r.:

Osoby przewlekle psychicznie chore. W 2011 r. jednostka objęła wsparciem 139 osób, w tym 122 kobiety i 17 mężczyzn.

Propozycje w zakresie rozwoju jednostki (potrzeby):

- modernizacja drogi dojazdowej łączącej DPS z Pruszczem,
- modernizacja budynku DPS-u,
- integracja z mieszkańcami wsi Gołuszyce.

Międzygminny Ośrodek Opiekuńczy

ul. Łowińska 9, 86-120 Pruszcz.

Podmiot prowadzący jednostkę:

Związek Gmin.

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Całodobowa opieka nad osobami starszymi. W ramach Ośrodka zaspakajane są niezbędne potrzeby seniorów:

- bytowe – polegające na zapewnieniu odpowiedniego miejsca zamieszkania, wyżywienia, utrzymaniu czystości i higieny, zapewnieniu odzieży, obuwia mieszkańcom, którzy nie byli w stanie sami sobie tego zapewnić,
- opiekuńcze – polegające na udzieleniu pomocy w podstawowych czynnościach życiowych, pielęgnacji, usprawnianiu i rehabilitacji, niezbędnej pomocy w załatwianiu spraw osobistych,
- wspomagające – polegające na organizacji terapii zajęciowej, zaspakajaniu potrzeb religijnych i kulturowych, zapewnieniu warunków do rozwoju samorządności, podnoszeniu aktywności i sprawności, nawiązywaniu i utrzymywaniu kontaktu z rodziną, usamodzielnianiu, zapewnieniu bezpiecznego przechowywania środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych, przestrzeganiu praw, sprawnym załatwianiu skarg i wniosków,
- zdrowotne – polegające na umożliwieniu korzystania w pełni z przysługujących świadczeń, zaopatrywaniu w leki i środki pomocnicze oraz ortopedyczne za odpłatnością ryczałtową lub ulgową.

Ośrodek zapewnia bezpieczeństwo i godne życie, poszanowanie niezależności i intymności, warunki spokoju i bezpieczeństwa na terenie Ośrodka, opiekę podczas zajęć poza nim, opieką terminalną, warunki do godziwej śmierci, sprawienie pogrzebu lub pomoc rodzinie zgodnie z wyznaniem zmarłego. Ośrodek organizuje także święta i uroczystości okolicznościowe.

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2009 r.:

Osoby w podeszłym wieku. W 2011 r. jednostka objęła wsparciem 47 osób umieszczonych na podstawie decyzji PCPR-u w Świeciu (w tym 29 kobiet i 18 mężczyzn) oraz 19 osób umieszczonych przez członków Związku Gmin (w tym 11 kobiet i 8 mężczyzn).

Na terenie gminy Pruszcz działają również: Centrum Kształcenia na Odległość – Wioska Internetowa w Pruszcz i Parlinie, Gminny Ośrodek Rehabilitacji w Pruszczu oraz Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza dla Dziewcząt w Topolnie. Mieszkańcy gminy, w razie potrzeby, korzystają z oferty jednostek wsparcia działających poza gminą. Należą do nich m.in.: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Klub Integracji Społecznej i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Świeciu, Środowiskowy Dom Samopomocy w Gądeczu, Centrum Integracji Społecznej w Bydgoszczy, Dom Samotnej Matki w Żołędowie oraz Dom Dziecka w Bąkowie.

17. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu.

Z uwagi na to, że jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne, w analizie sytuacji tej grupy ludności gminy Pruszcz wykorzystano dane z ostatniego opublikowanego spisu, który został przeprowadzony w 2002 roku.

W 2002 roku w gminie Pruszcz mieszkało 1.398 osób niepełnosprawnych (579 mężczyzn i 819 kobiet), w tym 1.217 osób niepełnosprawnych prawnie i 181 osób niepełnosprawnych tylko biologicznie. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle ludności gminy wynosił 15,1%.

Poniższe tabele przedstawiają strukturę wiekową osób niepełnosprawnych w gminie oraz ich podział według poziomu wykształcenia i aktywności ekonomicznej.

Tabela 29. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

ekonomiczna grupa wieku	liczba osób	udział w ogóle osób niepełnosprawnych	udział w ogóle ludności w danej ekonomicznej grupie wieku
osoby w wieku przedprodukcyjnym	70	5%	2,9%
osoby w wieku produkcyjnym	784	56,1%	14,3%
osoby wieku poprodukcyjnym	544	38,9%	41,5%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

W 2002 roku 784 osoby niepełnosprawne w gminie były w wieku produkcyjnym, co było zjawiskiem niepokojącym. Stanowiły one ponad 14% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku. Mniej liczną grupę reprezentowały osoby niepełnosprawne w wieku poprodukcyjnym (544 osoby), których odsetek wśród osób starszych w gminie wynosił 41,5%.

Tabela 30. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

poziom wykształcenia	liczba osób	udział w ogóle niepełnosprawnych w wieku 13 lat i więcej
wyższe	15	1,1%
policealne	10	0,7%
średnie	153	11,2%
zasadnicze zawodowe	363	26,6%
podstawowe ukończone	692	50,7%
podstawowe nieukończone	130	9,5%
nieustalony	1	0,1%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Niski poziom wykształcenia w istotny sposób utrudnia osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie na rynku pracy i utrzymanie posiadanego zatrudnienia. W 2002 roku najliczniejszą grupę wśród osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (692 osoby). Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych w wieku 13 lat i więcej wynosił ponad 50%.

Tabela 31. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób	udział w ogóle niepełnosprawnych
aktywni zawodowo pracujący	142	10,2%
aktywni zawodowo bezrobotni	41	2,9%
bierni zawodowo	1.213	86,8%
nieustalony status na rynku pracy	2	0,1%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie. W 2002 roku zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie była bierna zawodowo (1.213 osób). Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych wynosił aż 86,8%. Aktywne zawodowo były 183 osoby dotknięte niepełnosprawnością. Wśród nich dominowały osoby posiadające zatrudnienie (142 osoby).

Do instytucji i organizacji pozarządowych, które świadczą wsparcie i opiekę osobom niepełnosprawnym z gminy Pruszcz należą m.in.: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu, Dom Pomocy Społecznej w Gołuszycach, Międzygminny Ośrodek Opiekuńczy w Pruszczu, Gminny Ośrodek Rehabilitacji w Pruszczu, Powiatowe Centrum Pomocy

Rodzinie w Świeciu, Środowiskowy Dom Samopomocy w Gądeczu, a także Stowarzyszenie Wspierania Osób Niepełnosprawnych w Gołuszycach oraz Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Inwalidów Gminy Pruszcz.

18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań. Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych, z powodu ich nadużywania, problemem przemocy w rodzinie jest trudna do ustalenia. Dane szacunkowe przedstawione w tym zakresie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiera poniższa tabela.

Tabela 32. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób

ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci
---	--	--	------------------------------------	------------------------------------	----------------------------------

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

By skutecznie przeciwdziałać problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminować ich niekorzystny wpływ na społeczeństwo, konieczne jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych. Na szczeblu gminnym działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie Pruszcz w latach 2009-2011.

Tabela 33. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2009-2011

wielkość wydatków	2009 r.	2010 r.	2011 r.
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	110.386,24 zł	115.101,00 zł	150.364,33 zł
na przeciwdziałanie narkomanii	800,94 zł	19.187,00 zł	9.584,03 zł
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	–	–	–
razem	111.187,18 zł	134.288,69 zł	159.948,36 zł

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pruszczu.

W latach 2009-2011 wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień rosła z roku na rok (z 111.187,18 zł w 2009 r. do 159.948,36 zł w 2011 r.). W analizowanym okresie zwiększały się kwoty przeznaczane na walkę z alkoholizmem, wahaniom ulegały natomiast środki wykorzystywane na przeciwdziałanie narkomanii. W budżecie nie uwzględniono osobnych środków mających służyć działaniom ograniczającym przemoc w rodzinie. Należy zaznaczyć, że Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie został powołany w gminie

w 2012 roku i od tego roku był on dofinansowywany ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pruszczu.

Jak wspomniano powyżej, ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności Komisji w gminie Pruszcz oraz lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 34. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	45	44	45
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	0	38
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	45	44	45
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	14	13	8
liczba negatywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	7	2	3
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	1	0	0
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	7	2	3
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA skierowała na terapię	0	0	0
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pruszczu.

W latach 2009-2011 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie była na podobnym poziomie (45 w 2009 i 2011 r., 44 2010 r.; limit punktów uchwalony przez Radę Gminy na koniec 2011 r. wynosił 70). W latach 2009-2010 nie przeprowadzono w nich żadnej kontroli, a w 2011 roku skontrolowano 38 punktów sprzedaży napojów alkoholowych. W analizowanym okresie liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych była na zbliżonym poziomie (45 w 2009 i 2011 r., 44 2010 r.), a liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych spadała z roku na rok (z 14 w 2009 r. do 8 w 2011 r.). W uzupełnieniu powyższych danych warto dodać, iż

w analizowanym okresie nie podjęto żadnej decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadzała również rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu. W latach 2009-2011 liczba osób nimi objętych ulegała wahaniom (7 w 2009 r., 2 w 2010 r., 3 w 2011 r.). W analizowanym okresie GKRPA tylko raz (w 2009 r.) wystąpiła do sądu wobec osoby uzależnionej od alkoholu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w latach 2009-2011 GKRPA kontaktowała się z odpowiednio 7, 2 i 3 osobami dotkniętymi tym problemem, nie skierowała żadnej osoby na terapię i nie złożyła w stosunku do żadnego sprawcy przemocy w rodzinie zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, istotną funkcję w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie pełnią: Punkt Konsultacyjny, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie od 2012 roku, Świetlica Socjoterapeutyczna w Zawadzie, grupa AA oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu.

W 2011 roku w Punkcie Konsultacyjnym udzielono wsparcia 35 osobom z problemem alkoholowym, 27 dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionymi i DDA), 1 ofierze i 1 sprawcy przemocy w rodzinie. W zajęciach organizowanych w Świetlicy Socjoterapeutycznej w Zawadzie wzięło natomiast udział 84 dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu.

19. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W ramach diagnozy problemów społecznych gminy Pruszcz badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. wójta, sołtysów, radnych, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych, kościoła) oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 15 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie.

Atuty gminy

W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o największe atuty gminy. Wskazując je, respondenci zwrócili szczególną uwagę na dobre położenie geograficzne i komunikacyjne gminy, w nieznaczącej odległości od Świecia nad Wisłą i Bydgoszczy. Duże znaczenie przywiązywali również do walorów krajobrazowych gminy oraz czystości środowiska (tereny zielone, funkcjonowanie oczyszczalni ścieków).

Mieszkańcy gminy podkreślali także prowadzenie przez samorząd gminy racjonalnej polityki finansowej oraz posiadanie dobrego planu zagospodarowania przestrzennego. Wspominali również o odpowiednio rozwiniętym rolnictwie oraz właściwej dostępności sieci kanalizacyjnej.

Słabe strony gminy

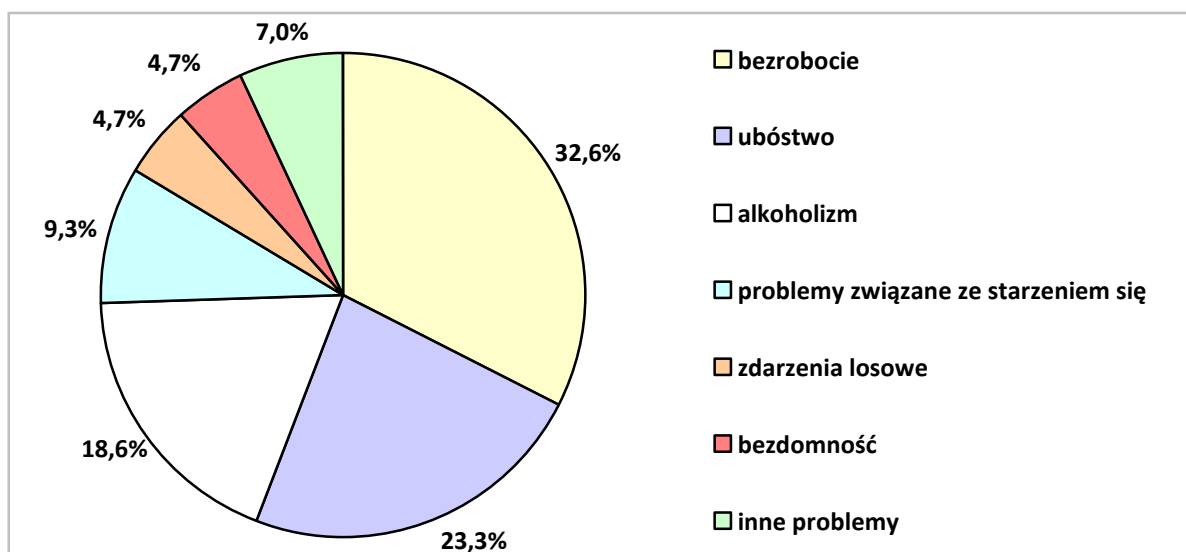
Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani identyfikowali słabe strony gminy. Najczęściej wymienianymi słabościami były bezrobocie i niedostateczna liczba zakładów, a tym samym miejsc pracy, co prowadzi do ubożenia mieszkańców. W tym kontekście respondenci podkreślali niski poziom rozwoju przemysłu w gminie.

Według ankietowanych bolączkami gminy są także zły stan dróg lokalnych, deficyt przydrożnych chodników oraz zbyt mała liczba miejsc do uprawiania rekreacji i spędzania czasu wolnego tak przez dorosłych, jak i przez dzieci i młodzieży (m.in. zwrócono uwagę na brak w gminie hali sportowo-widowiskowej).

Zdaniem badanych na sytuację w gminie rzutuje niski poziom jej dochodów. W opinii ankietowanych skutkuje to m.in. posiadaniem ograniczonych środków finansowych na inwestycje.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

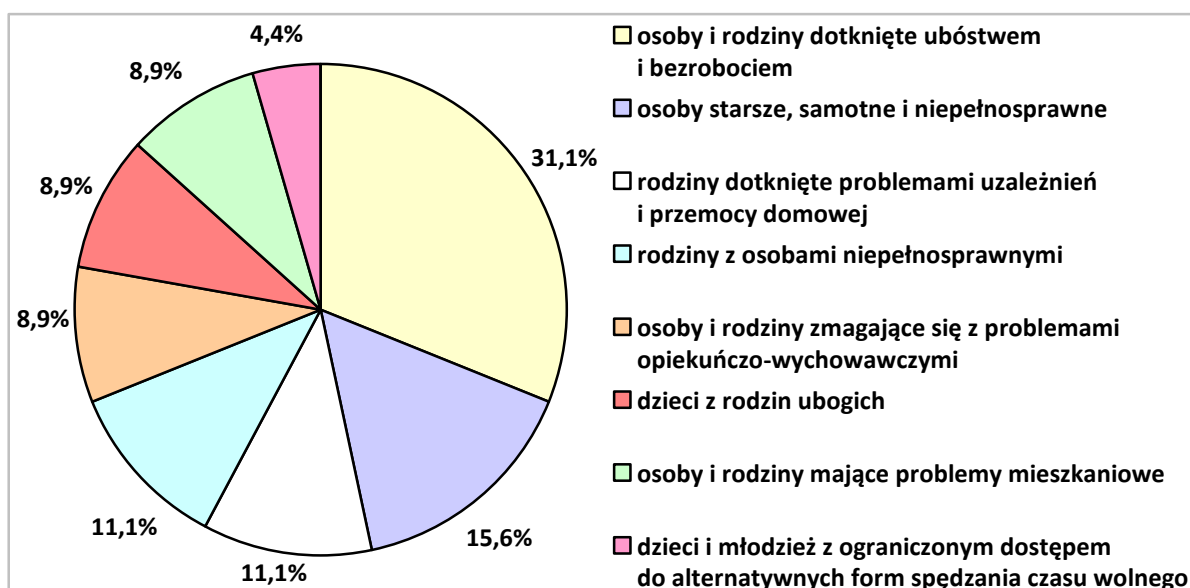

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotykają mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli bezrobocie (32,6%), ubóstwo (23,3%) i alkoholizm (18,6%). Uwagę zwrócili również m.in. na problemy związane ze starzeniem się (9,3%), zdarzenia losowe i bezdomność (po 4,7%).

Odpowiadając na następane pytanie, ankietowali podali kategorie osób i grup, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych występujących w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie

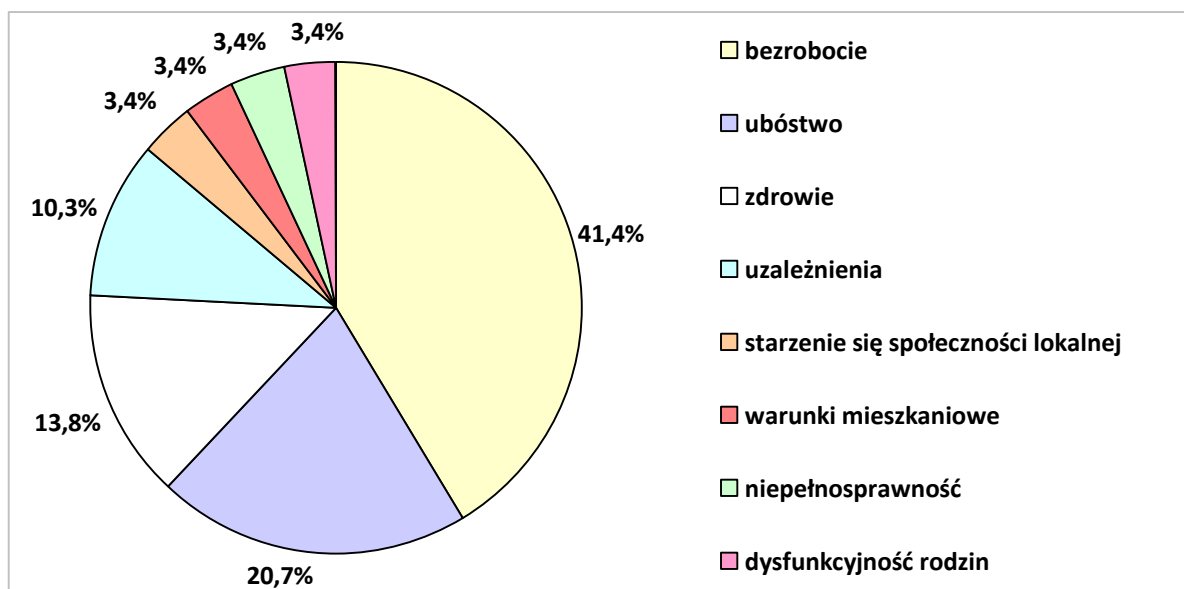
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych (31,1%) stwierdziło, że grupą, która najbardziej odczuwa skutki problemów społecznych w gminie, są osoby i rodziny dotknięte ubóstwem i bezrobociem. Liczne grono wśród ankietowanych stanowili również ci, którzy wskazali na osoby starsze, samotne i niepełnosprawne (15,6%), osoby i rodziny zmagające się z problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz rodziny z osobami niepełnosprawnymi (po 11,1%).

Zdaniem respondentów z następstwami problemów społecznych w gminie zmagają się również osoby i rodziny dotknięte problemami opiekuńczo-wychowawczymi (11,2%), dzieci z rodzin ubogich, osoby i rodziny mające problemy mieszkaniowe (po 8,9%), a także dzieci i młodzież z ograniczonym dostępem do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (4,4%).

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niewystarczająca. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowolająca w takich obszarach, jak: bezrobocie (41,4%) oraz ubóstwo (20,7%), zdrowie (13,8%) i uzależnienia (10,3%).

Co zrobić, by poprawić sytuację osób i rodzin w gminie?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych

problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególnie nacisk położyli na zwiększenie liczby miejsc pracy w gminie, zacieśnienie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Świeciu w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych (m.in. poprzez organizację kursów i szkoleń umożliwiających podniesienie lub zmianę kwalifikacji). W tym kontekście podkreślili potrzebę przygotowywania terenów pod pozarolniczą działalność gospodarczą oraz oferowania ulg podatkowych dla inwestorów.

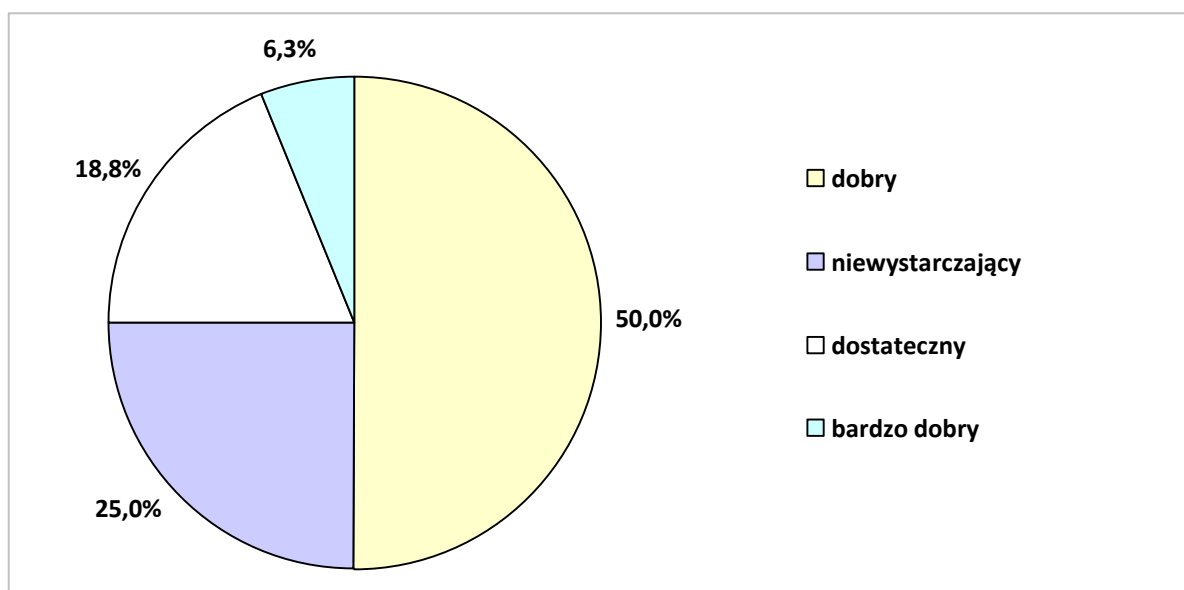
Za równie istotne uznali poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego w godzinach popołudniowych dla dzieci i młodzieży, zwiększenie skuteczności wsparcia udzielanego osobom i rodzinom zmagającym się z problemami społecznymi w celu ich aktywizacji oraz zintensyfikowania prowadzonej w gminie działalności profilaktycznej, m.in. w obszarze uzależnień.

Podmioty mogące przyczynić się do zniwelowania problemów społecznych w gminie

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych. Zaliczyli do nich m.in.: Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Pruszczu, Powiatowy Urząd Pracy w Świeciu, gminne placówki oświatowe, Urząd Gminy i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu oraz Starostwo Powiatowe w Świeciu.

Kolejne kwestie poruszone w ankiecie dotyczyły dostępności w gminie placówek służby zdrowia, oświatowo-wychowawczych, kulturalnych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych. Jednocześnie poproszono badanych o wskazanie deficytów w powyższym zakresie. Otrzymane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?

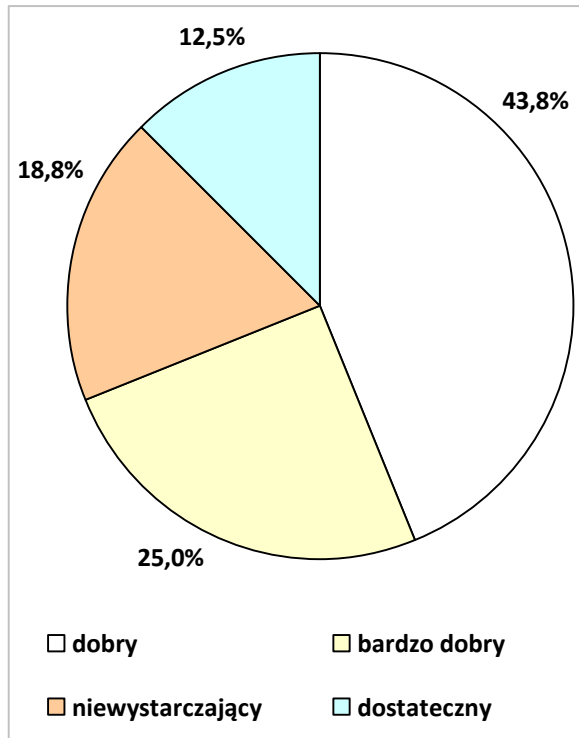

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

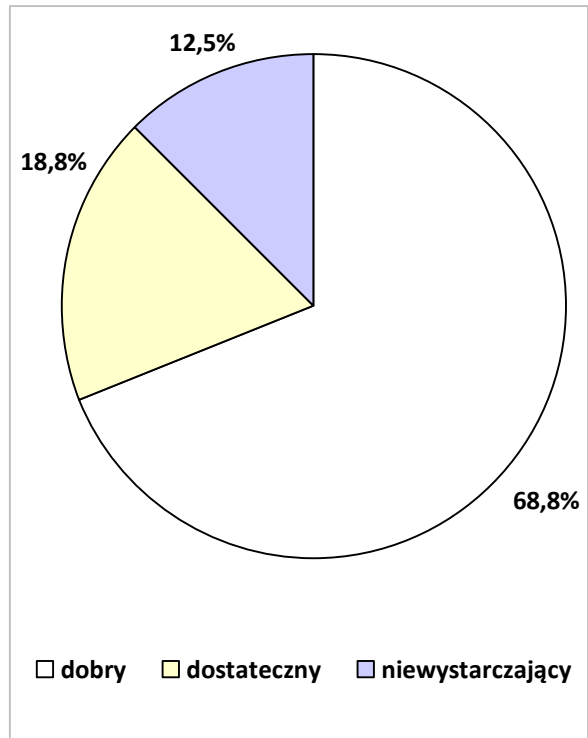
Połowa respondentów uznała dostępność placówek służby zdrowia za dobrą, blisko 19% za dostateczną, a ponad 6% za bardzo dobrą. Jednocześnie co czwarty badany stwierdził, że dostęp do opieki medycznej w gminie jest niewystarczający.

Do lekarzy, których w gminie brakuje bądź do których trudno się dostać, ankietowani zaliczali najczęściej: stomatologa i kardiologa, a także okulistę, dermatologa, laryngologa, psychologa, i neurologa.

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?

Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?

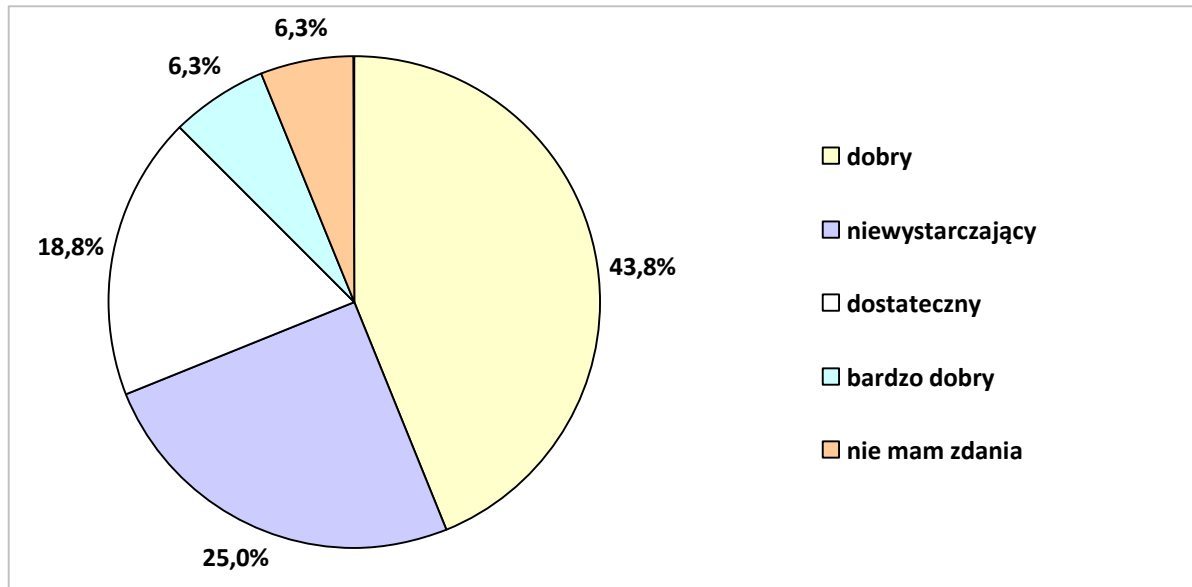

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 68,8%) stwierdziła, że dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie jest dobry lub bardzo dobry. Za dostateczny uznało go 12,5% badanych, a negatywną opinię w tej sprawie wyraziło blisko 19% respondentów.

Jeśli chodzi o ocenę dostępności placówek kulturalnych w gminie, blisko 70% ankietowanych stwierdziło, że jest ona dobra, a kolejne 18,8% uznało ją za dostateczną. Odmienne zdanie w tej kwestii miało 12,5% respondentów.

Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?

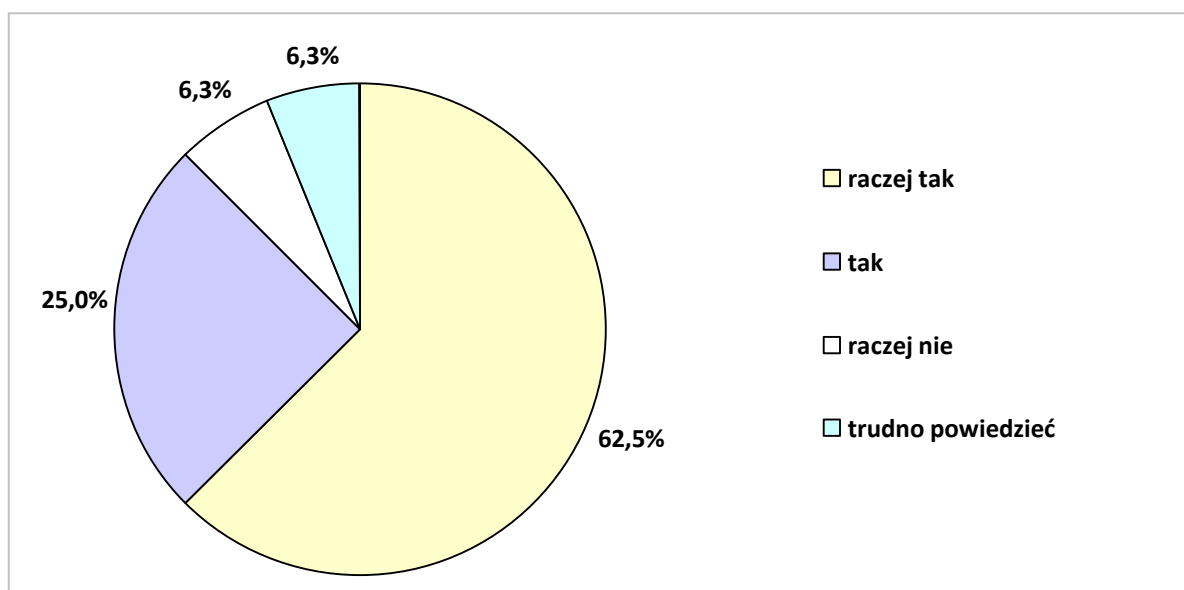
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Blisko 44% respondentów dobrze oceniło dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie. Za dostateczny uznało go prawie 19% badanych, a za bardzo dobry ponad 6% ankietowanych. Jednocześnie 25% respondentów przyznało, że dostępność obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie jest niewystarczająca.

W przypadku infrastruktury sportowo-rekreacyjnej badani dostrzegli niedostatek takich obiektów, jak: hala sportowo-widowiskowa, basen, sale gimnastyczne i place zabaw.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające uzyskać od respondentów opinie na temat stanu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 87,5%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie lub bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmienną opinię wyraziło jedynie 6,3% respondentów i tylu samo nie miało zdania w tej sprawie.

20. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

W 2010 roku w gminie Pruszcz funkcjonowało 25 organizacji pozarządowych. Samorząd gminy, w oparciu o akt prawa miejscowego („Program współpracy Gminy Pruszcz z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”), podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę dofinansowania działalności statutowej organizacji, wsparcia lokalowego oraz doradztwa i konsultacji.

Poniższa tabela przedstawia wykaz organizacji pozarządowych funkcjonujących w gminie.

Tabela 35. Organizacje pozarządowe w gminie w 2011 roku

lp.	nazwa i adres organizacji	charakterystyka działania
1.	Stowarzyszenie Wspierania Osób Niepełnosprawnych w Gołuszycach, Gołuszycze 26, 86-120 Pruszcz	Prężnie działający podmiot wspomagający działalność statutową Domu Pomocy Społecznej w Gołuszycach, którego członkami są pracownicy placówki, mieszkańcy wsi oraz pozostałe zainteresowane osoby z terenu gminy Pruszcz. Organizacja ta aktywnie uczestniczy w codziennym życiu mieszkańców wsi. Głównym celem jej działalności jest wspieranie osób niepełnosprawnych oraz ich integracja ze społecznością lokalną. Stowarzyszenie przygotowuje bowiem programy oraz wnioski w celu zdobycia środków finansowych przeznaczonych m.in. na organizację turnusów rehabilitacyjnych, imprez dla osób niepełnosprawnych i zakup sprzętu rehabilitacyjnego. Członkowie stowarzyszenia prowadzą również szkolenia z zakresu rehabilitacji psychicznej i ruchowej tychże osób oraz wypożyczają sprzęt rehabilitacyjny zainteresowanym osobom indywidualnym. Nieodłączny element działalności statutowej organizacji stanowią cykle spotkań z młodzieżą na temat niepełnosprawności oraz uczestnictwo w organizacji szeregu imprez lokalnych, promujących m.in. problematykę inwalidztwa.
2.	Towarzystwo Rozwoju Gminy Pruszcz w Pruszczu, ul. Główna 33, 86-120 Pruszcz	Wszechstronny rozwój gminy Pruszcz i gmin ościennych oraz wspieranie integracji europejskiej. Celem działania towarzystwa jest pobudzanie mieszkańców gminy Pruszcz do podejmowania wspólnych działań na rzecz rozwoju środowiska lokalnego.
3.	Stowarzyszenie Aktywna Młodzież w Serocku, Serock, ul. Wyzwolenia 47, 86-120 Pruszcz	Wszechstronna działalność na rzecz dzieci i młodzieży, wyrównywanie szans edukacyjnych, aktywizowanie i wyrównywanie szans edukacyjnych dla uczniów z terenów wiejskich.
4.	Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Inwalidów Gminy Pruszcz, ul. Główna 33, 86-120 Pruszcz	Zrzeszanie emerytów, rencistów i inwalidów dla poprawy ich warunków socjalno-bytowych oraz organizowanie ich uczestnictwa w życiu społecznym i publicznym.
5.	Stowarzyszenie Rodzina Kolpinga w Niewieścinnie, Niewieścין 19a, 86-120 Pruszcz	Kształtowanie zdrowego ducha religijnego i obywatelskiego, prowadzenie działalności na rzecz ogółu społeczności dla urzeczywistnienia idei bł. Adolpha Kolpinga w Polsce, wykonywanie zadań w zakresie pomocy społecznej, ochrony i promocji zdrowia na rzecz osób niepełnosprawnych, promocji zatrudnienia, nauki, edukacji, oświaty, wychowania, krajoznawstwa, wypoczynku dzieci i młodzieży, kultury, sztuki oraz sportu.
6.	Stowarzyszenie Ludowy Klub Sportowy „START” w Pruszczu, ul. Sportowa 8, 86-120 Pruszcz	Krzewienie kultury fizycznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych oraz promocja gminy poprzez uczestnictwo drużyny piłki nożnej w rozgrywkach futbolowych na szczeblu okręgu.
7.	Stowarzyszenie „MiŚ - My i Świat”, Zbrachlin 34, 86-120 Pruszcz	Wspieranie i pomoc dzieciom, młodzieży oraz osobom dorosłym w dostępie do edukacji.

8.	Bydgoskie Stowarzyszenie Hodowców Gołębi Rasowych i Drobnego Inwentarza, Serock, ul. Powstańców Wielkopolskich 6, 86-120 Pruszcz	Zrzeszanie hodowców i miłośników gołębi rasowych, drobnego inwentarza oraz podnoszenie i doskonalenie poziomu hodowli gołębi i drobnego inwentarza.
9.	Ochotnicza Straż Pożarna, Brzeźno 18a, 86-120 Pruszcz	Naczelną zasadą przyświecającą działaniu druhow z jednostek OSP jest zapewnienie mieszkańcom swoich sołectw bezpieczeństwa w zakresie szeroko rozumianej ochrony przeciwpożarowej poprzez walkę z pożarami i innymi miejscowymi zagrożeniami. Ponadto członkowie OSP angażują się w wykonywanie szeregu różnych prac na rzecz swoich miejscowości, np. przy utwardzaniu gruntowych dróg wiejskich, dając piękny przykład aktywizacji lokalnej społeczności w celu podejmowania wspólnych działań wpływających pozytywnie na wizerunek ich „małej ojczyzny”. Strażacy uczestniczą także w różnego rodzaju obchodach świąt państwowych, czy kościelnych, prezentując przy tych okazjach sztandary swoich macierzystych jednostek.
10.	Ochotnicza Straż Pożarna, Cieliszyn, 86-120 Pruszcz	
11.	Ochotnicza Straż Pożarna, Gołuszyce, 86-120 Pruszcz	
12.	Ochotnicza Straż Pożarna, Łuszkówko, 86-120 Pruszcz	
13.	Ochotnicza Straż Pożarna, Łaszewo 22, 86-120 Pruszcz	
14.	Ochotnicza Straż Pożarna, Łowin 26, 86-120 Pruszcz	
15.	Ochotnicza Straż Pożarna, Łowinek, ul. Jedności 2, 86-120 Pruszcz	
16.	Ochotnicza Straż Pożarna, Mirowice, 86-120 Pruszcz	
17.	Ochotnicza Straż Pożarna, Parlin 53a, 86-120 Pruszcz	
18.	Ochotnicza Straż Pożarna, ul. Sportowa 10, 86-120 Pruszcz	
19.	Ochotnicza Straż Pożarna, Serock, ul. Wyzwolenia 17, 86-120 Pruszcz	
20.	Ochotnicza Straż Pożarna, Topolno, 86-120 Pruszcz	
21.	Ochotnicza Straż Pożarna, Wałdowo 35, 86-120 Pruszcz	
22.	Ochotnicza Straż Pożarna, Zawada, 86-120 Pruszcz	
23.	Ludowy Klub Sportowy „POMORZANIN” w Serocku, Serock, ul. Dworcowa 31, 86-120 Pruszcz	Krzewienie kultury fizycznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych oraz wychowanie dzieci i młodzieży przez kulturę fizyczną i sport oraz promocja gminy poprzez uczestnictwo drużyny piłki nożnej w rozgrywkach futbolowych na szczeblu okręgu.
24.	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „POMORZANIN” w Serocku, Serock, ul. Wyzwolenia 47, 86-120 Pruszcz	Organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów oraz wspieranie działalności rekreacyjno-rehabilitacyjnej dzieci, młodzieży i dorosłych. Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „POMORZANIN” Serock umożliwia m.in. poprzez działania w zakresie rozwoju tęczy fizycznej, poszerzanie zainteresowań wśród dzieci Szkoły Podstawowej i młodzieży gimnazjalnej. W ramach działalności LUKS-u prowadzone są treningi z koszykówki, piłki nożnej, biegów krótkich i długich, tenisa

		stołowego, pchnięcia kulą, aerobiku oraz z wielu innych popularnych dyscyplin sportowych.
25.	Lokalna Grupa Działania „Zakole Dolnej Wisły” z siedzibą w Kijewie Królewskim, Kijewo Królewskie 54, 86-253 Kijewo Królewskie	Stowarzyszenie działa na rzecz rozwoju gmin: Dąbrowa Chełmińska, Kijewo Królewskie, Unisław i Pruszcz. Celem działania stowarzyszenia jest m.in.: działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, promocja obszarów wiejskich, wspieranie, opracowywanie i wdrażanie programów rozwoju finansowanych przez instytucje rządowe i samorządowe oraz struktury Unii Europejskiej.

Dane Urzędu Gminy w Pruszczu.

W 2011 roku w gminie Pruszcz były 4 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 36. Parafie Kościoła rzymskokatolickiego w gminie w 2011 roku

lp.	nazwa parafii	adres parafii
1.	Parafia rzymskokatolicka pw. Trójcy Świętej	Pl. Jana Pawła II 1, 86-120 Pruszcz
2.	Parafia rzymskokatolicka pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny	Topolno 48, 86-120 Pruszcz
3.	Parafia rzymskokatolicka pw. Św. Jakuba Apostoła	Niewieścín 19, 86-120 Pruszcz
4.	Parafia rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Różańcowej i Przemienienia Pańskiego	ul. Wyzwolenia 26, 86-120 Serock

Dane Urzędu Gminy w Pruszczu.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. W przypadku strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie i ubóstwo;
- rodzina, dziecko i młodzież;
- uzależnienia i przemoc w rodzinie;

- starość;
- niepełnosprawność;
- kapitał społeczny i ludzki.

Obszar BEZROBOCIE I UBÓSTWO	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • upowszechnianie ofert pracy (w tym z zagranicy), informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • zachęcanie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy (oferowanie ulg podatkowych, obecność terenów inwestycyjnych, rozwinięta sieć kanalizacyjna, modernizacja sieci wodociągowej) • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych w zakresie informowania osób bezrobotnych o szkoleniach organizowanych przez sektor pozarządowy • przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczone działania na rzecz zmniejszenia skali zjawiska bezrobocia w gminie, w tym wśród kobiet • niewielka skala działań służących ograniczeniu zjawisk dziedziczenia bezrobocia oraz nielegalnego zatrudnienia
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • spadek liczby osób bezrobotnych wymagających aktywizacji • posiadanie przez osoby bezrobotne wiedzy o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy oraz o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach, • korzystanie przez osoby bezrobotne z dostępu do europejskich rynków pracy • możliwość ograniczania bezrobocia przy wykorzystaniu środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) 	<ul style="list-style-type: none"> • występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia • nieodpowiednia do potrzeb liczba nowych inwestorów tworzących w gminie miejsca pracy • brak w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych

Obszar RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie pracy socjalnej w obszarze wspierania rodzin, dzieci i młodzieży • wyczerpanie pracowników socjalnych, pracowników placówek oświatowych i Świetlicy Socjoterapeutycznej w Zawadzie na problemy i potrzeb dzieci i młodzieży. • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tego rodzaju wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin • ograniczona współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży

<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie przez GOPS współpracy z innymi instytucjami wspierającymi rodziny, dzieci i młodzież, w tym z placówkami oświatowymi • rozwijanie opieki przedszkolnej w gminie (utworzenie Punktu Przedszkolnego w Zbrachlinie) • dostosowywanie oferty spędzania wolnego czasu do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży • propagowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży • prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • istnienie warunków umożliwiających efektywne prowadzenie pracy socjalnej • w miarę możliwości rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • odpowiednia dostępność opieki przedszkolnej oraz szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie • zadowalający poziom nauczania w placówkach oświatowych • zwiększająca się liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty spędzania czasu wolnego • dobra dostępność opieki medycznej w gminie • istnienie w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • występowanie wolontariatu wśród dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca liczba rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego • brak grup i ośrodków wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin

Obszar UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie w gminie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe • prowadzenie wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień • diagnozowanie kwestii inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży • kontrolowanie punktów sprzedaży napojów alkoholowych • inicjowanie powstawania grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie

<p>i współzależnionych</p> <ul style="list-style-type: none"> • pozyskiwanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi, współzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień • prowadzenie poradnictwa prawnego i psychologicznego oraz interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • funkcjonowanie w gminie zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie • zapewnianie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca liczba osób uzależnionych i współzależnionych objętych leczeniem odwykowym oraz wyleczonych z uzależnień • zwiększająca się liczba rodzin mogących skorzystać ze wsparcia psychospołecznego i prawnego • zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami • zmniejszająca się skala zjawiska nielegalności sprzedaży napojów alkoholowych • funkcjonowanie w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współzależnionych • zwiększająca się kadra pracująca z osobami uzależnionymi, współzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • zwiększająca się wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami 	<ul style="list-style-type: none"> • brak w gminie organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Obszar BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • informowanie bezdomnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • zapewnianie osobom bezdomnym schronienia • udzielanie wsparcia osobom bezdomnym, które przybyły z innej gminy • zapewnianie wsparcia osobom wychodzącym z bezdomności • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań na rzecz reintegracji zawodowej osób bezdomnych • brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności

szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niewielka skala problemu bezdomności w gminie • niezwiększająca się liczba osób bezdomnych wymagających schronienia • posiadanie przez osoby bezdomne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • odpowiednia jakość usług świadczonych osobom bezdomnym 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca liczba osób zagrożonych bezdomnością • ograniczone możliwości realizowania indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności • brak w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezdomnych

Obszar STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • badanie liczebności osób starszych • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi • kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej • prowadzenie działań mających na celu podniesienie poziomu życia osób starszych • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych, np. Stowarzyszeniem Emerytów, Rencistów i Inwalidów • funkcjonowanie w gminie wolontariatu na rzecz osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • nieodpowiednia liczba pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • niezapewnianie osobom starszym wsparcia w ramach małych form pomocy (klub seniora, dom dziennego pobytu) • brak działań w celu umożliwienia osobom starszym kontynuowania aktywności zawodowej
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • utrzymująca się na podobnym poziomie liczba osób starszych • posiadanie przez osoby starsze wiedzy o dostępnych formach pomocy • możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny • dobra dostępność domów pomocy społecznej • istnienie w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca liczba osób starszych wymagających usług opiekuńczych • brak dostępu osób starszych do małych form pomocy (klub seniora, dom dziennego pobytu) • migracja osób młodych, wykształconych do większych jednostek administracyjnych

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • organizowanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi • podejmowanie działań na rzecz zapewnienia osobom niepełnosprawnym miejsc w ośrodkach wsparcia (porozumienie z gminą Dobrcz) 	<ul style="list-style-type: none"> • brak badań liczebności osób niepełnosprawnych w gminie • niewystarczająca liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym •

<ul style="list-style-type: none"> • organizowanie indywidualnego nauczania dla dzieci z niepełnosprawnością • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych • funkcjonowanie w gminie wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych, np. w MOO 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie przez osoby niepełnosprawne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • istnienie bazy rehabilitacyjnej w gminie • wystarczająca wiedza osób niepełnosprawnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • funkcjonowanie w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych, np. Stowarzyszenia Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Stowarzyszenia Wspierania Osób Niepełnosprawnych, Stowarzyszenia Rodziny Kolpinga 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca w gminie liczba osób z zaburzeniami psychicznymi • brak w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób niepełnosprawnych • istnienie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie

Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiednia do potrzeb liczba pracowników socjalnych • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • diagnozowanie problemów społecznych w gminie • informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia • poprawianie jakości obsługi klientów GOPS-u • posiadanie informacji o instytucjach wsparcia i organizacjach mogących świadczyć pomoc mieszkańcom gminy • pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej • funkcjonowanie wolontariatu w gminie • uświadamianie władzom gminy roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań inicjujących powstawanie w gminie nowych placówek pomocy społecznej

szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• dobrze wykwalifikowana kadra zatrudniona w miejscowym ośrodku pomocy społecznej• wystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w gminie• posiadanie przez beneficjentów systemu pomocy społecznej wiedzy o dostępnych formach wsparcia• odpowiednia jakość obsługi klientów GOPS-u,• posiadanie przez pracowników pomocy społecznej wiedzy na temat instytucji wsparcia i organizacji pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom• świadomość władz gminy co do roli i potrzeb sektora pomocy społecznej• istnienie organizacji pozarządowych w gminie• włączanie się przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe	<ul style="list-style-type: none">• zwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego• niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej w gminie• niedofinansowany system pomocy społecznej

22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pruszcz obejmowała kilkanaście zagadnień. Jej wyniki posłużyły, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, do opracowania założeń polityki społecznej gminy na lata 2013-2020. Zostały one przedstawione w części programowej strategii i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych tak występujących w gminie obecnie, jak i w najbliższych latach. Działania te są wyznaczone w następujących obszarach:

- 1. Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom** poprzez:
 - zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego,
 - wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy,
 - pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.
- 2. Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży** poprzez:
 - wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania,
 - wsparcie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie,
 - pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju,
 - zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
- 3. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym** poprzez:
 - usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki,
 - ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych.
- 4. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego** poprzez:
 - przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich,
 - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.
- 5. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego** poprzez:
 - doskonalenie kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej,
 - wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pruszcz na lata 2013-2020, jest następująca:

**Stwarzanie mieszkańcom gminy Pruszcz
możliwości rozwoju, zaspokajanie ich potrzeb
oraz dążenie do integracji społecznej**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Wśród tych ostatnich pogrubioną czcionką oznaczono te, które mają charakter priorytetowy.

Cel strategiczny 1.:

Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom.

Cele operacyjne:

1. Zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego.
2. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.
3. Pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Wsparcie osób ubogich pracą socjalną.
2. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w postaci posiłku) osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
3. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz ubogich.
4. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
5. Utrzymanie w gminie zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych.
6. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich oraz z kościołem.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi.
3. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez pomoc finansową udzielaną przez GOPS.
4. Promowanie gminy w celu pozyskania inwestorów mogących utworzyć nowe miejsca pracy.
5. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi i dotkniętymi bezdomnością.
2. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością, zapewnienie im dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.
3. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia.
4. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2013-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt Gminy Pruszcz, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Kształcenia na Odległość – Wioski Internetowe w Pruszczu i Parlinie, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, Świetlica Socjoterapeutyczna w Zawadzie.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy w Świeciu, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska poza gminą, organizacje pozarządowe, kościoły, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba osób ubogich, bezrobotnych i bezdomnych objętych pracą socjalną,

- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa bezrobocia i bezdomności,
- liczba nowych inwestorów,
- liczba podmiotów gospodarczych,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia liczby osób zaktywizowanych,
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej,
- spadku liczby osób bezrobotnych,
- wzrostu liczby inwestorów i podmiotów gospodarczych.

Cel strategiczny 2.:

Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
2. Wsparcie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
3. Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.
4. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
2. Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników GOPS-u i placówek oświatowych
3. Zatrudnianie, w razie potrzeby, asystentów rodziny oraz ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń.
4. Udzielanie przez GOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
5. Zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologiczno-pedagogicznego, prawnego, terapii rodzinnej), m.in. poprzez rozszerzenie oferty punktu konsultacyjnego w Zawadzie.
6. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, policji, organizacji pozarządowych (m.in. klubów sportowych) i kościoła.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Zapewnienie osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie,

w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.

4. Kontynuowanie działalności funkcjonującego w gminie Punktu Konsultacyjnego.
5. Kontynuowanie działalności funkcjonującej w gminie Świetlicy Socjoterapeutycznej w Zawadzie.
6. Funkcjonowanie grupy wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień.
7. Prowadzenie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
8. Prowadzenie działalności przez zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
9. Zapewnienie, w razie potrzeby, osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
10. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dotkniętych problemami alkoholowymi i narkomanii.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Podnoszenie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych.
2. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez prowadzenie zajęć wyrównawczych.
3. Zapewnienie uczniom niepełnosprawnym dostępu do kształcenia, m.in. poprzez prowadzenie nauczania indywidualnego.
4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy.

Kierunki działań do celu operacyjnego 4.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii.

Szczegółowe działania w zakresie wspierania rodziny oraz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie zawierają gminne programy wspierania rodziny, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2013-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny przy Świetlicy Socjoterapeutycznej w Zawadzie, Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Pruszcz, placówki przedszkolne, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne i jednostki sportowo-rekreacyjne, w tym Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji, oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, Świetlica Socjoterapeutyczna w Zawadzie.

Partnerzy w realizacji działań:

Szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Świeciu, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki służby zdrowia, całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, ośrodki wsparcia, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, kościół i społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny,
- liczba rodzin wspierających,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym oraz z systemu pomocy społecznej

z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,

- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej i edukacyjnej,
- liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjnego,
- liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba osób przebywających w ośrodkach wsparcia,
- liczba nauczycieli i pedagogów szkolnych doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe,
- liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla rodzin,
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych,
- zwiększenia szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce,
- zróżnicowania form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia.

Cel strategiczny 3.:

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

Cele operacyjne:

1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi.
2. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym.
3. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
4. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych, np. Stowarzyszeniem Emerytów, Rencistów i Inwalidów Gminy Pruszcz oraz z Kościołem, m. in. w ramach zbiórek Caritas, rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych, w tym poprzez organizowanie cyklicznych imprez, spotkań integracyjnych, zajęć, wycieczek.
5. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami niepełnosprawnymi.
2. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym.
3. Organizowanie w gminie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla z zaburzeniami psychicznymi.
4. Podejmowanie współpracy z PCPR-em, PUP-em i PFRON-em w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy:
 - zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego,
 - przekazywaniu informacji z PUP-u o ofertach zatrudnienia dla osób niepełnosprawnych.
5. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, np. Stowarzyszeniem Wspierania Osób Niepełnosprawnych w Gołuszycach.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2013-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Świeciu, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, domy pomocy społecznej, Gminny Ośrodek Rehabilitacji i Międzygminny Ośrodek Opiekuńczy w Pruszczu, Środowiskowy Dom Samopomocy w Gądeczu, placówki służby zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością (w oparciu o dane GOPS-u, Referatu Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych w Urzędzie Gminy w Pruszczu oraz PCPR-u),
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba ofert pracy dla osób niepełnosprawnych (dane z PUP-u).

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym,
- podniesienia jakości świadczonych usług,

- podniesienia jakości funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.

Cel strategiczny 4.:

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa w gminie przez organy i organizacje do tego powołane – policję, straż pożarną.
3. Podejmowanie przez jednostki gminy i jej mieszkańców współpracy z instytucjami o zasięgu ponadgminnym, policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
5. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. remont dróg gminnych, budowę przydrożnych chodników i oświetlenia, organizację dowozu dzieci i młodzieży do szkół.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2013-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki przedszkolne, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, świetlica socjoterapeutyczna.

Partnerzy w realizacji działań:

Szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- poszerzenia wiedzy uczniów w zakresie przestępczości i jej skutków,
- zwiększenia bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 5.:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Doskonalenie kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej w gminie.
2. Wdrażanie, w miarę potrzeby, nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy.
3. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. przez zamieszczanie informacji dotyczących funkcjonowania pomocy społecznej np. na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Gminy.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
2. Udostępnianie informacji o sektorze pozarządowym działającym w gminie, promowanie jego działań.
3. Propagowanie idei pomocy innym oraz pozyskiwanie darczyńców w celu możliwości jej realizacji.

Szczegółowe działania w zakresie współpracy samorządu gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego zawiera Program współpracy Gminy Pruszcz z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2013-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji działań:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej we Toruniu, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w gminie, zajmujących się zagadnieniami z zakresu polityki społecznej,
- liczba wolontariuszy w jednostkach pomocy społecznej funkcjonujących w gminie oraz w Kole Caritas,
- liczba informacji zamieszczonych na stronie internetowej gminy o sektorze pozarządowym działającym w gminie, w tym promujących jego działania.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- profesjonalizacji kadry pomocy społecznej,
- zwiększenia jakości świadczonych usług,
- uaktywnienia mieszkańców w zakresie inicjatyw społecznych.

Tabela 37. Ramy finansowe strategii w latach 2013-2020

cel strategiczny	cel operacyjny	szacunkowe wydatki pozapłacowe w latach 2013-2020 (w tys. zł)
I	1.1.	12.344
	1.2.	548
	1.3.	133
II	2.1.	17.967
	2.2.	560
	2.3.	2.717
	2.4.	803
III	3.1.	2.139
	3.2.	16.556
IV	4.1.	2.528
	4.2.	18.585
V	5.1.	26
	5.2.	134

2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pruszcz na lata 2013-2020 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu. Działania te będą podejmowane przez wskazane powyżej podmioty.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół oceniający strategię. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawiają się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół oceniający zostanie powołany zarządzeniem Wójta Gminy Pruszcz, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię, w tym przedstawiciel Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zasady działania zespołu zostaną określone zarządzeniem Wójta Gminy Pruszcz.

Zespół oceniający strategię będzie ocenił poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na rok, a następnie przygotowuje raport monitoringowy. Zawartą w nim ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie wraz z rekomendacjami przekaże Wójtowi Gminy i Przewodniczącemu Rady Gminy.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

3. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pruszcz na lata 2013-2020 będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego będą posiadali zasoby finansowe bądź pozyskają środki finansowe z zewnątrz, które umożliwią jej realizację, w tym realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru.

3.1. PROGRAMY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pruszcz na lata 2013-2020 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Program Wspierania Rodziny,
- Program współpracy Gminy Pruszcz z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

3.2. PROJEKTY

Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią i wpisującym się w jej zapisy programem wspierania rodziny. Ich autorami są przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych działających w gminie w obszarze polityki społecznej. Projekty stanowią „bank pomysłów”, tzn. ich realizacja jest wskazana, ale możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe. Realizatorami projektów są ich wnioskodawcy.

Projekt 1. „Spotkanie gwiazdkowe dla dzieci”

Wnioskodawca projektu

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu, ul. Główna 33, 86-120 Pruszcz.

Cel główny projektu

Spędzenie przez dzieci czasu wspólnie z rodzicami i innymi dziećmi, co pozwoli na ich integrację i rozwój kulturalny poprzez zabawy i przedstawienie teatralne.

Miejsce realizacji projektu

Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Pruszczu, Pl. Poniatowskiego 10, 86-120 Pruszcz.

Beneficjenci projektu

Dzieci pochodzące z rodzin korzystających ze wsparcia GOPS-u w Pruszczu.

Partnerzy w realizacji projektu

- Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Pruszczu,
- lokalni sponsorzy.

Czas realizacji projektu

Grudzień. Projekt będzie realizowany w poszczególnych latach w zależności od posiadanych przez GOPS w Pruszczu środków finansowych.

Projekt 2. „Zabawa andrzejkowa dla emerytów, rencistów i inwalidów z gminy Pruszcz”, „Spotkanie wigilijne dla emerytów, rencistów i inwalidów z gminy Pruszcz”, „Dzień Seniora”

Wnioskodawca projektu

Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Inwalidów Gminy Pruszcz, ul. Główna 33, 86-120 Pruszcz.

Cel główny projektu

Zrzeszenie emerytów, rencistów i inwalidów z gminy Pruszcz, ich integracja oraz uczestnictwo w życiu społecznym.

Miejsce realizacji projektu

Lokal na terenie gminy Pruszcz.

Beneficjenci projektu

Emeryci, renciści i inwalidzi z gminy Pruszcz.

Partnerzy w realizacji projektu

Urząd Gminy w Pruszczu.

Czas realizacji projektu

Listopad, grudzień. Projekty będą realizowane w poszczególnych latach w zależności od posiadanych środków finansowych.

Projekt 3. „Rodzina wolna od uzależnień”

Wnioskodawca projektu

Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pruszczu z siedzibą w Zawadzie.

Cel główny projektu

Zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu przez członków rodzin i ich usuwanie.

Cele szczegółowe projektu

- działania interwencyjne i motywacyjne wobec osób uzależnionych od alkoholu i pijących szkodliwie, zmierzające do podjęcia przez nie leczenia odwykowego,
- objęcie pomocą socjoterapeutyczną dzieci osób uzależnionych od alkoholu, dotkniętych następstwami nadużywania alkoholu przez rodziców,
- udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których występuje problem alkoholowy,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.

Miejsce realizacji projektu

Gmina Pruszcz.

Beneficjenci projektu

Społeczność gminy Pruszcz.

Partnerzy w realizacji projektu

- grupa AA,
- Posterunek Policji w Pruszczu,
- Terapeuta Punktu Konsultacyjnego w Pruszczu,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu,
- Poradnia Leczenia Uzależnień „Promyk” w Świeciu.

Projekt 4. „Rodzina – to brzmi dumnie”

Wnioskodawca projektu

Szkoła Podstawowa im. M. Konopnickiej w Niewieście, Niewieścina 45, 86-120 Pruszcz.

Cel główny projektu

1. Propagowanie wartości związanych z rodziną (miłość, godność, nietykalność cielesna i psychiczna).
2. Promowanie zajęć profilaktycznych.

Cele szczegółowe projektu:

- organizowanie zajęć w ramach programów pn. „Spójrz inaczej”, „Spójrz inaczej na agresję”,
- przygotowanie i organizacja „Dnia rodziny” w czerwcu 2013 r.

Miejsce realizacji projektu

Szkoła Podstawowa im. M. Konopnickiej w Niewieście, Niewieścina 45, 86-120 Pruszcz.

Beneficjenci projektu

Dzieci i młodzież objęci programem, ich rodziny, sąsiedzi, społeczność lokalna.

Partnerzy w realizacji projektu

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu,
- Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Pruszczu,
- Parafia Rzymskokatolicka w Niewieście,
- Stowarzyszenie „Rodzina Kolpinga” w Niewieście,
- sołtysi.

Czas realizacji projektu

Rok szkolny 2012/2013.

Projekt 5. „Iluzja bez granic- młodzieżowe warsztaty iluzjonistyczne”

Wnioskodawca projektu

Stowarzyszenie „MiŚ – My i Świat”, Zbrachlin 34, 86-120 Pruszcz.

Cel główny projektu

Nabycie nowych umiejętności interpersonalnych i społecznych.

Cele szczegółowe projektu

Pokonywanie tremy i nieśmiałości, zrozumienie, że iluzja jest skutecznym narzędziem przekazywania ukrytych informacji.

Miejsce realizacji projektu

Gimnazjum Nr 3 im. Ziemi Nadwiślańskiej w Zbrachlinie.

Beneficjenci projektu

Młodzież w wieku 13-16 lat.

Czas realizacji projektu

Od stycznia do czerwca 2013 r.

Projekt 6. „Dziecko bezpieczne w rodzinie”

Wnioskodawca projektu

Gimnazjum nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Pruszczu, ul. Kościelna 4, 86-120 Pruszcz.

Cel główny projektu

1. Ochrona dzieci przed następstwami patologii i dysfunkcji w rodzinach.
2. Dbłość o właściwe wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodziny; wspieranie ich w tym.

Cele szczegółowe projektu

- bieżące monitorowanie sytuacji rodzinnej uczniów, rozpoznawanie dysfunkcji i przejawów patologii w rodzinach,
- podejmowanie działań interwencyjnych,
- prowadzenie działalności informacyjnej o możliwościach skorzystania z form pomocy w przypadku niewłaściwego wykonywania przez rodziców władzy rodzicielskiej w związku z problemami przemocy w rodzinie i uzależnień.

Miejsce realizacji projektu

Siedziba szkoły oraz, w przypadku interwencji i potrzeby rozpoznania problemu, miejsce właściwe dla zamieszkania ucznia.

Beneficjenci projektu

Społeczność uczniowska Gimnazjum nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Pruszczu.

Partnerzy w realizacji projektu

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu,
- Sąd Rejonowy w Świeciu,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Świeciu,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Świeciu,
- Zespół interdyscyplinarny w Pruszczu.

Projekt 7. „Warsztat umiejętności rodzicielskich”

Wnioskodawca projektu

Świetlica Socjoterapeutyczna w Zawadzie.

Cel główny projektu

1. Budowanie dobrych relacji ze swoim dzieckiem.
2. Poznanie mechanizmów konfliktów jako naturalnego elementu życia i uczenia się konstruktywnego sposobu radzenia sobie z nimi (rozwiązywania ich).

Cele szczegółowe projektu

- diagnoza i analiza umiejętności i stylów zachowań utrudniających lub ułatwiających wzajemne kontakty,
- jak sobie radzić z konfliktami – poznanie zasad i kroków w negocjacjach,
- rozwijanie umiejętności udzielania pomocy psychologicznej,
- radzenie sobie ze złością – kontrakt rodzicielski.

Miejsce realizacji projektu

Świetlica Socjoterapeutyczna w Zawadzie.

Beneficjenci projektu

Rodzice, pośrednio dzieci.

Partnerzy w realizacji projektu

- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pruszczu z siedzibą w Zawadzie,
- Urząd Gminy w Pruszczu,
- szkoły.

Czas realizacji projektu

Warsztaty dla 12 osób trwające 30 godzin. Koszt: 3.200 zł.

Projekt 8. „Socjoterapia poprzez zajęcia żeglarskie”

Wnioskodawca projektu

Świetlica Socjoterapeutyczna w Zawadzie.

Cel główny projektu

1. Lepsze funkcjonowanie w grupie rówieśniczej i w społeczeństwie.
2. Rozwijanie zainteresowań i pasji – zagospodarowanie czasu wolnego.

Cele szczegółowe projektu

- podnoszenie samooceny i poczucia własnej wartości,
- możliwość odreagowania napięć,
- uczenie nowych umiejętności psychospołecznych,
- uczenie asertywności i zasad życia w grupie, rodzinie i w środowisku.

Miejsce realizacji projektu

- Świetlica Socjoterapeutyczna w Zawadzie,
- zajęcia praktyczne nad jeziorem w Niewieście i Topolnie.

Beneficjenci projektu

- dzieci i młodzież potrzebując socjoterapii z rodzin dysfunkcyjnych, z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, dotkniętych alkoholizmem, przemocą w rodzinie,
- dzieci nieprzystosowane społecznie mające problemy z funkcjonowaniem w społeczności.

Partnerzy w realizacji projektu

- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pruszczu z siedzibą w Zawadzie,
- Urząd Gminy w Pruszczu,
- szkoły.

Czas realizacji projektu

Cały rok.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pruszcz na lata 2013-2020 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW

Diagramy:

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

Tabele:

Tabela 1. Infrastruktura techniczna w gminie w 2011 roku

Tabela 2. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2009-2011

Tabela 3. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2009-2011

Tabela 4. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2009-2011

Tabela 5. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki w 2011 roku

Tabela 6. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2009-2011

Tabela 7. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) na koniec 2011 roku

Tabela 8. Bezrobotni w gminie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na koniec lat 2009-2011

Tabela 9. Stopa bezrobocia w powiecie, w województwie i w kraju na koniec lat 2009-2011

Tabela 10. Bezrobotni w gminie na koniec 2011 roku według wieku, czasu pozostawiania bez pracy i wykształcenia

Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2009-2011

Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2009-2011

Tabela 13. Nowo oddane mieszkania i budynki niemieszkalne w gminie w latach 2009-2011

Tabela 14. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2009-2011

Tabela 15. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2011/2012

Tabela 16. Placówki kulturalne w gminie w 2011 roku

Tabela 17. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy

Tabela 18. Zakłady opieki zdrowotnej w gminie w 2011 roku

Tabela 19. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2011 roku

Tabela 20. Schorzenia ludności gminy w wieku 19 lat i więcej w 2011 roku

Tabela 21. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2011 roku

Tabela 22. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2011 roku

Tabela 23. Środki finansowe wydatkowane przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2009-2011

Tabela 24. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2009-2011

Tabela 25. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2009-2011

Tabela 26. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2009-2011

Tabela 27. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2009-2011

Tabela 28. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2009-2011

Tabela 29. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

Tabela 30. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

Tabela 31. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

Tabela 32. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

Tabela 33. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2009-2011

Tabela 34. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2009-2011

Tabela 35. Organizacje pozarządowe w gminie w 2011 roku

Tabela 36. Parafie Kościoła rzymskokatolickiego w gminie w 2011 roku

Tabela 37. Ramy finansowe strategii w latach 2013-2020

Wykresy:

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

Wykres 2. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie

Wykres 3. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca

Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?

Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?

Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?

Wykres 8. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?